

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto X.

V Ljubljani, 16. junija 1938.

Štev. 24.

Demokracija je življenjska igra: igra se po pravilih, ki so jih sestavili ljudje sami.

»Sherbrooke Herald«,
(kanadski list)

Danes:

Možje štev. 2

(Gl. str. 6)

VELIKA MODROST 7 LETNEGA DEKLETCA

Majhno dekletce. Ime ji je Karolina in piše se Quennell.

Zivi v Londonu. In ima sedem let.

To dekletce je le dni napisala članek v »Daily Herald«, enem največjih angleških dnevnikov; članek, ki ga je list priobčil na čelu svojih dopisov, na vrhu strani.

Karolina ni nameravala napisati časopisni članek; napisala je samo domačo nalogo. Njenemu očetu se je zdelo, da hčerkin spis ni napak. Poslal ga je s pravopisnimi napakami vred uglednemu glasilu angleške delavske stranke.

Tudi pri »Daily-Herald« so bili mnenja, da ima Karolina pametne ideje. Za to so njen spis likovali z njeno risbo priobčili v listu pod naslovom:

Otroškova pot do miru

Lepega dne, tako piše mala Karolina, je gospa Smithova razobčala perilo po vrhu, njen mož, gospod Smith, je bil pa v pisarni, kjer je v službi.

Mislila je na mnogo stvari, ki nanje v takšnem trenutku mislimo, in tudi na vojno v Španiji. Vojna v Španiji traja že dolgo in mnogo ljudi so tamkaj že pomorili.

Gospod in gospa Smithova ne živita v Španiji ampak v Londonu. Zelo srečna sta in zelo rada imata drug drugega.

Ko je prišel gospod Smith iz službe domov, lepo točno ob šestih, je sedel h kaminu, da bi malo razmišljeval. Sam sebi je dejal, kako ponosen bi bil, če bi mogel kdo enkrat za vselej ustaviti vse vojne. O, ali ne bi bilo to prekrasno! Na lepem je vstal. Kako ponosen bi bil lahko, če bi bil on sam ta človek! Položil si je prst na ustnice in vzel neko knjigo s kamina. Odprl jo je na strani 240 in prebral na glas: »Pojdi v Bridge-Lane, v hišo štev. 42, 42, 42.« Potem je bral dalje: »Potrkaj na vrata, in ko se bodo odprla, reci: Dovolite, ali bi lahko govoril s poglavarjem vseh vojn?«

Tako je, fresoč se od razburjenja, odšel tja. Govoril je s poglavarjem vseh vojn. Povedal mu je, da bi rad ustavil vse vojne. In poglavar vseh vojn mu je dejal: »Pod enim pogojem: če boste ljubili vse ljudi.«

Gospod Smith je sedel in je pričel misliti na vse ljudi, ki jih sovraži in ki bi jih moral ljubiti.

Potem je pomislil na ljudi v Španiji. In zdajci se mu je vsulo iz ust:

»Da! Da! Da!«

Morda se boste nasmehili ob tej zgodbi.

Morda vas bo ganila.

Morda vam bo hudo, ko jo boste prebrali: če se boste zamislili vase in če se boste zamislili v nas vse.

RAZGLEDE PO SVETU

LUDENDORFFOVA VOJNA NA KITAJSKEM

Japonci preizkušajo v praksi teorijo nemškega generala o »totalni« vojni. Če se poskus ne obnese, jim grozi dvojna katastrofa: zunanja in notranja

V Ljubljani, 14. junija

Japonci so menda prvi narod, ki po načrtu preizkuša Ludendorffovo teorijo o »totalni« (popolni) vojni: njihovo brezobzirno bombardiranje srednjekitajskih in južnokitajskih mest je v duhu te teorije. Ludendorff je na svoja stara leta izdal knjigo, v kateri dokazuje, da dajeta v današnjem tehniškem veku edino možnost popolne zmage hitrost napada in brezobzirna izraba vseh tehniških pripomočkov ne samo proti vojaštvu — kakor je učila klasična šola — ampak predvsem proti civilnemu prebivalstvu; treba je demoralizirati sovražno zaledje, potem bo fronta že sama padla kakor zrel sad zmagovalcu v »naročje«.

Ludendorff je bil v svetovni vojni sicer dober strateg — a samo do predzadnje minute; v zadnji minuti ga je prav njegova »totalitarnost« pokopala. Kakor vse, kar se dogaja na tem svetu, je tudi vojna izraz ne samo gole materije in števil, temveč ne najmanj tudi čustva in srca; če le kje, se ravno v vojni najbolj masšuje preziranje stare resnice, da akcija rodi reakcijo. Ludendorffova teorija o demoralizaciji drži samo do neke meje, potem pa preskoči učinek v drugi ekstrem, ravno nasprotnega, kakor ga je oče totalitarnosti pričakoval. V svetovni vojni bi bil Ludendorff lahko spoznal resničnost te trditve pri letalskem bombardiranju Londona; takrat je bilo še čas za premislek, preden se je Nemčija na njegovo trdovratno pritiskanje spustila v drugo, še usodnejšo totalitarno avanturo, tisto, ki jo je dokončno pokopala: v totalitarno podmorniško vojno. Totalitarno bombardiranje Londona in drugih angleških mest v zaledju je Angleže demoraliziralo samo prihi mah; koj nato je akcija rodila za vsakega psihologa naravno reakcijo: takrat šele so se namreč Angležem odprle oči, da je za totalitarnost na sovršni strani edino zdravilo lastna totalitarnost. Rezultat? Dva milijona angleških prostovoljcev na francoski fronti in uvedba vojaške dolžnosti na Angliškem. In potem: ali ni eden izmed najnespornejših naukov svetovne vojne, da je totalitarna podmorniška vojna pomenila začetek konca Viljemove Nemčije? Potop »Lusitanije« je šele zganil dotlej omahujoče Združene države, da so stopile v vojno na strani antante in započele usodo centralnih držav.

Takšen je bil konec Ludendorffove totalitarnosti v svetovni vojni. Ali so se povojne razmere res tolikanj spremenile, da bi bile najneizpodbitnejši nauk svetovne vojne postavile na laž? Abesinska vojna bi utegnila biti potrdila Ludendorffove teze. Utegnila bi; pa ni. Kajti vojna v Abesiniji se zaradi neenakosti obeh nasprotnikov nikakor ne more šteti v vrsto vojn med civiliziranimi državami: abesinska vojna je tipična kolonijska vojna. In vendar bi utegnili biti tudi tod konec čisto drugačen, da se je Velika Britanija, takratna nasprotnica Italije, količkaj zatekla k totalitarnosti in zaprla Sueški prekop. Ali pa nemara španska vojna potrjuje Ludendorffovo teorijo?

Totalitarna vojna na Kitajskem se je začela tisti mah, ko so Japonci dobili generalsko vlado. Nihče ne bo trdil, da niso v prejšnji tokijski vladi sedeli samo skrajni nacionalisti in imperialisti. Če se kljub temu niso upali spuščati v totalitarnost, so najbrže imeli tehten vzrok: iz zgodovine so vedeli, kakšen je bil doslej še zmerom konec totalitarnosti, kot politiki-civilisti so pa imeli vsaj nekoliko pojma tudi o psihologiji, zlasti o psihologiji množice. Nemčija morda ne bi bila izgubila svetovne vojne, če si ne bi bil general Ludendorff prilastil vse oblasti v rajhu, ne samo na vojaškem področju, ampak tudi na gospodarskem, finančnem, kulturnem itd., skratka, če se ne bi bil tudi v notranji politiki šel totalitarca. Japonska hodi danes po stopinjah Ludendorffove Nemčije. Ali misli, da bo ona uspela, kjer je njena mnogo bolj civilizirana in kultivirana, če že ne tudi bolj disciplinirana vzornica propadla?

Prvi sadovi totalitarne vojne na Kitajskem se že kažejo. Resda civilno prebivalstvo v paničnem strahu beži na vse strani — toda po drugi strani postajajo četaški boji v krajih, ki so jih zavzeli Japonci, čedalje bolj nasredne kitajske armade čedalje bolj na-

Maršal Cangkajšek

raščaj, namesto da bi kopnele, in volja kitajskega naroda, da bo vztrajal do konca, čedalje odločnejša. Posebno prijemljivi posledici totalitarne vojne sta pa tile: 1. maršal Cangkajšek je prav te dni izjavil, da je pripravil nov milijon odlično opremljenih, moderno oboroženih in temeljito izvežbanih vojakov, da jih pošlje na fronto; in 2. kitajska vlada je izdala odlok, da morajo v vojake tudi sinovi že od pamti-veka pa vse do današnjega dne privilegiranih patricijskih družin. Akcija je rodila reakcijo, za kitajske razmere pravo revolucionarno reakcijo. Doslej je Evropa poznala na Kitajskem samo kulije in mandarine, pa razbojniške tolpe ob izlivu kitajskih rek; reformator Cangkajšek je kulije in mandarine oblekel v uniforme, za njihov polet in pogum so poskrbeli Japonci sami, razbojništvu pa zmanjkuje tal, takisto po sovražnikovi zaslugi, saj so ustja vsake večjih rek v oblasti Japoncev. Čim dalje traja vojna, tem bolj prihaja do veljave neizmernost kitajskega ozemlja in njegovega prebivalstva. Japonci lahko bombardirajo Kitajce, kolikor hočejo, in prodirajo v notranj-sčino dežele, kakor daleč jih je volja; dokler imajo Kitajci Cangkajška, dokler vidijo v njem simbol nepremagljivosti svoje miroljubne domovine in železne volje za vztrajanje do končne zmage, dokler jim je veliki reformator in voditelj zavetnik v urah težkih preizkušenj — vse dotlej so japonske zmage Pirowe zmage, znanilke njihovega končnega poraza.

V normalnih okoliščinah je japonska totalitarna vojna obsojena na katastrofo. Tudi zaradi razmer na Japonskem samem.

Rekli smo, da se Japonci ne morejo primerjati z Nemci, vsaj ne z Viljemovo Nemčijo. Predvojna Nemčija je bila socialno uravnotežena država; nemški srednji sloj takrat še ni bil obubošan, nemški kmet je bil gospodar svoje zemlje (izvzemši junkersko Vzhodno Prusijo), nemški delavec je bil gospod. In na Japonskem? Tam srednjega stanu tako rekoč ni; kmet je tlačan na tuji zemlji, delavec je dobesedno suženj tovarne; ves japonski kapital je združen v rokah dveh ali treh družin. Japonci je raja brez socialnih pravic; japonske demokrati-ske svobode so zgolj bleščeča politura, ki naj zakrije v nebo vpijočo socialno zaostalost in izmозgavanje nesrečnega japonskega ljudstva. Ne verjamete? Poslušajte, kaj pravi o razmerah na Japonskem japonski pisatelj Jošina:

»Siromašni kmet bi se napil, če bi

Utrinki

LETA 1914...

Pravkar je izšel drugi snopič 10. zvezka »Iz britanskega arhiva o vzrokih svetovne vojne«. Naslov mu je »Poslednja leta miru«. V njem beremo med drugim, da je britanska vlada podpisala v začetku julija 1914. s Turčijo pogodbo, ki prepušča Bagdad Nemcem pod pogojem, da ne bodo trpeli britanski interesi v Perzijskem zalivu. Skoraj ob istem času je Velika Britanija podpisala z Nemčijo dogovor o razdelitvi portugalskih kolonij v nemško korist. »Nemci bi radi, da se ta razdelitev čimprej izvrši. Jaz tudi.« Tako je izjavil sam sir Edward Grey, takratni britanski zunanji minister in prednik lorda Halifaxa. In vendar je slab mesec nato Viljemova Nemčija rohnela na vse strani, njen zunanji minister Bethmann-Hollweg je pa celo očital Angležem izdajstvo. Mislil je, da angleška popustljivost ne pozna mej. Celo neki nemški diplomat se 3. avgusta, po izbruhu vojne med Anglijo in Nemčijo, pri razstanku od visokega uradništva britanskega zunan-jega urada ni mogel premagati, da ne bi vzdiknil:

»V Berlinu so ob pamet. In vendar sem jim zmerom dopovedoval, da se da z izsiljevanjem od vas vse izlepa dobiti.«

VOJNA IN MIR

Prince Ruffo, predsednik zveze italijanskih bojnikov, je rekel na mednarodnem kongresu bojniških zvez v Parizu:

»Francija in Italija si v miru zmerom kažeta zobe; kakor hitro počij vojna, pa skleneta mir.«

»Weltwoche«, Curih

ZA SVOBODO

V prvih mesecih svetovne vojne [takrat Angleži še niso uvedli vojaške dolžnosti] se je več ko 1 milijon mož prijavilo prostovoljno na fronto; večini od njih se ni nikdar niti sanjalo, da bodo kdaj vojaki. Zgodilo se je, da se je skoraj dva milijona Angležev dalo prostovoljno poslati v francoske in flandrske strelske jarkove. Skoraj vsak deseti možki prebivalec daljne Nove Zelandije je prostovoljno obplul več ko pol zemeljske oble, da se je šel borit za stvar, o kateri ga ni nihče nikoli vprašal za svet. Ni je dežele na svetu, ki bi se mogla s čim podobnim ponazati; v vsej zgodovini ne najdemo primere za to.

Winston Churchill

se mogel, toda naš kmet nima denarja za to. Njegova obleka je bolj podobna vreči. Na polju dela bos. Za službo tako malo, da komaj plača obresti svojih dolgov in da pripravi novo žetev. Mesa in rib nič več ne je. Celo riza nima več. Živi od nekakšne kaše iz korenja, prgišča žita in repe, namočene v slani vodi. Na praznik je posušene slanike. Več ko tri petine japonskega prebivalstva gladije tako... Skoraj 70% kmetkega ljudstva premore manj zemlje od 1 ha, a še ta je večidel v zakupu, torej ne obdeloval-čeva last. Japonska je dežela z visoko razvito industrijo, a kljub temu so kmetom stroji tako rekoč neznan stvar. Okoli 45 milijona kmetovskih družin nima ne konja ne goveje živine. Polja obdelujejo skoraj izključno brez živine...

»Obubožani kmetje prodajajo svoje hčere v tovarne in javne hiše — da se čez nekaj let vrnejo razbitine domov, izmозgane, tuberkulozne. Ponos na tekstilna industrija našega cesarstva, pravi neko zdravniško poročilo, industrija, ki je potolkla Lancashire na svetovnem trgu, izpljune leto za letom 14.000 tuberkuloznih deklet pod 20 leti, ki so se prodale tovarnam... »Velesposelniki zaduše vsak kmetki upor z orožjem. Kmetje in zakupniki se že odkrito in z orožjem postavljajo redarjem in orožnikom po robu. Ljudje še do danes niso pozabili riževe vstaje leta 1918., ko je moralo vojaštvo tretji upor. Revolucionarni val je takrat planil s polja v tovarne: delavci so stopili v stavko. Oblastva so sicer upor zadušila, toda spomin nanj je ostal... Vojna na azijski celini bi znala imeti sprico zadržanja japonskih delavcev in kmetov za japonski imperia-lizem zelo neugodne posledice.«

Japonski totalitarni režim je vse stavil na eno samo kvarto: na zmago na Kitajskem. Če te zmage ne bo, ne bo ostalo samo pri zunanji katastrofi.

Observer

Ali je pismo prijetne vsebine?

To zremo šele potem, ko pismo odpremo! Tudi v zrna žitne kave ne vidimo in ne vemo, kaj je v njih: navadno žgana škrobovina ali dragoceni praženi slad... Pri Kneippovi nam tega seveda ni treba pogledati. Pri njej je gotovo v vsakem zrncu praženo sladno jedro, ki daje kavi iz Kneippove visoko redilno moč, prijeten, črnat kavi podoben okus in polno aroma.

Kneippova
SLADNA KAVA

Kronika preteklega tedna

Drame in tragedije

VSE PREMALO je zanimanja za Kočevje, za ta lepi, osamljeni kotiček naše domovine. Saj so tu lepi gozdovi, ki nam odpirajo prijetne sprejemne in izlete. Dežela je polna podzemeljskih jam, vrednih, da si jih približno ogledate. Kaj lepi so izleti na Kremo pri Kočevju in prav zdaj je najlepša, saj je vsa posuta z naravnimi, pridite, obiščite nas! Mi Slovenci bi radi videli tudi svoje ljudi in ne samo tujce, ki vsako leto v vse večjem številu prihajajo k nam.

Če grem v poletnih večerih na sprehod, imam vtis, da sem v Nemčiji in ne v Jugoslaviji. Tu se sprekaajo mlade Nemke, vse v »dirndli«, spremljajo jih pa mladeniči v kratkih irhastih hlačah in belih nogavicah. Vse je živo, sliši se samo nemščino. Naši fantje jih posnemajo, saj tudi oni radi nosijo bele nogavice in se družijo z Nemci, posebno z nežnim spolom. Tudi nemški govorijo, če se drugače ne razumejo. Pridite, Jugoslovani, ogledite si vse, in videli boste našo lepoto! Kočevski Slovenci vas pričakujejo vsak dan z odprtimi rokami.

Gornji kratki, a zato tem zgovornejši dopis smo dobili od neke prijateljice našega tednika iz kočevske dežele.

Politični teden

Trgovskemu kongresu v Ljubljani je prisostvoval med drugimi tudi trgovski minister dr. Vrbanec. Kongres se je vršil v znamenju bratske veznosti z Bolgari. — Stalni jugoslovansko-italijanski gospodarski odbor se bo avgusta sestel v Postojni. Razpravljali bo o tujskem prometu in o izboljšanju trgovskega razmerja med obema državama. — Mednarodno letalsko razstavo v Beogradu je te dni obiskala večja skupina poslancev pod vodstvom podpredsednika narodne skupščine Tomića. — Na seji mednarodnega delovnega urada v Ženevi je minister za socialno politiko Cvetković govoril o socialnem napredku naše države. Njegov govor je napravil globok vtis. — Francoski poslanik v Beogradu Raymond je uradno obiskal ljubljanski veleposel in si zlasti ogledal francosko in cestno razstavo. — Nj. Vel. kraljica Marija je s svojo sestro, romunsko princeso Elizabeto, obiskala Orebič na polotoku Pelješcu. Z Orebiča je odpotovala na Korčulo, kjer so njej na čast priredili znano viteško igro »Moreško«. Kraljico je prebivalstvo povsod navdušeno sprejelo. — Fehima Spaha, novega muslimanskega verskega poglavarja, so slovesno ustoličili v Sarajevu. — Nj. Vis. knez namestnik Pavle je obiskal ljubljanski veleposel in si z velikim zanimanjem ogledal zlasti cestno razstavo. Obiskovalci veleposelja so mu priredili tople ovacije.

V tretji etapi občinskih volitev v CSR so preteklo nedeljo volili v 3829 občinah. Volitve so potekle mirno. Pomnožili so se glasovi strank vladne koalicije, Henleinova stranka je pa dobila skoraj vse glasove bivših nemških aktivističnih strank in je v primeri z volitvami l. 1929, precej narasla. — Japonsko prodiranje proti Hankovu se razvija zelo počasi. Japonci trde, da je temu krivo slabo vreme. Da bi zavrl japonsko prodiranje, so začeli Kitajci rušiti nasipe ob rekah. — Francovo prodiranje se nadaljuje v Pirenejskih in proti morju. Pri zadnjem bombardiranju Alicanta je našlo smrt 100 ljudi. Iz Barcelone so začeli pošiljati otroke na Francosko. 500 so jih poslali v Bayonne, 600 pa v Oran v severni Afriki. — Anglija in Francija pozorno zasledujeta dogodke v CSR. Obe vladi sta v velikih skrbih zaradi bodočih zapletov v Srednji Evropi. — Čang-kajšek je določil, da se bo zunanje ministrstvo kitajske vlade preselilo iz Hankova v Junanfu, prestolnico pokrajine Junan, ki meji na francosko Indokino. Japonci se zelo vznemirjajo, ker bo odslej imela največji vpliv na kitajsko vladno Francija in bo Čang-kajšek dobival orožje iz francoske Indokine. Japonci sploh trde, da se je med vesilami začelo tekmovanje za kitajsko naravno bogastvo. — Italijanski kralj je obiskal mednarodno razstavo v Benetkah in si z zanimanjem ogledal umetnine. — Prehajanje letalskih napadov na angleške ladje v španskih vodah in mirni potek češkoslovaških volitev sta napravila na angleško vladno ugoden vtis. V Londonu upajo, da bo po ureditvi razmer v Srednji Evropi mnogo lažje spraviti s sveta španski in sredozemski problem. — Kitajski odpravnik v Tokiju je z vsem oebjem kitajskega poslanstva zapustil Tokio. To pomeni, da je Kitajska šele zdaj, po deset mesecev trajajočem »incidentu«, prekinila diplomatske stike z Japonci.

Specialni atelje

za okvirenje slik in gobelinov

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova ul. 4

d V ljubosumnosti je zaklal ženo, hčerko in sebe posestnik Zumer iz Ribnice. Mož se z ženo ni razumel in oba sta se pripravljala na ločitev. Ondani je odpotoval s svojo 5letno hčerko domov v Ribnico, žena Ivanka, lastnica mlekarne v Ljubljani, je pa v strahu za otroka pohitela za njim. Komaj je pa stopila v možovo spalnico, je le-ta planil nanjo in ji v grlo zasadi nož, potlej je prezeval grlo svoji nedolžni hčerki, nato je pa se sebi prepral trebuh. Mož je kmalu nato izdihnil, hčerka je umrla na prevozu v ljubljansko bolnišnico, ženinne rane so pa manj nevarne in so jo prepepeljali na kirurški oddelk ljubljanske bolnišnice.

d V srečnem zakonu sta 10 let živele zakonca Dušan in Kristina Petrovičeva v vasi Kovišnici blizu Negotina. Pred kratkim si je pa žena našla ljubčka in je moža meni nič tebi nič zapustila. Ko se je te dni vrnila domov, jo je mož napadel z nožem in jo razmesaril do mrtvega.

d Ker ji mož ni hotel kupiti svilene obleke, ga je žena mestnega kočijaža Mihajla Szakala iz Subotice ponoči udarila tako močno s sekuro po glavi, da je izdihnil. Namesto svile bo nezadovoljstva zdaj oblekla raševino.

d Do nezvestosti sta se spoprijeli dve blivši prijateljici Bela Kovičeva in Nata Dabičeva iz Bogatice. Pred kakšnim letom dni se je Bela zaljubila v uradnika Milana Gareviča, na lepem jo je pa fant zapustil in se začel zanimati za njeno prijateljico Nato. Zapuščen dekle je to tako grizlo, da je počakala tekmo na cesti in je začela udrihati po njej s pestmi. Nata je bila močnejša, zato ni mirno držala svoje »grbe«, ampak je vračala mlo za drago. Bela jo je tako izkupil, da je omedlela. Dobila je pretres možganov. Njeno stanje je zelo resno.

Varuj in ne gubj svoje zobe dvakrat na dan s:

Chlorodont-zobno pasto

d Na veselici so se stepili fantje pri Sv. Bolfenku v Slovenskih gorah. Najhuje sta se sporekali 27letni posestnikov sin Janez Kramberger in Martin Čeh. Čeh je ponoči počakal Krambergerja na prostem in ga trikrat ustrelil v trebuh. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico, a kmalu nato je nevarnim ranam podlegel.

d Ustrelil se je v Sisku 21letni medicince Slavko Vardijan po sestanku s svojo izvoljenko, 19letno brivsko pomočnico Slavko Kolenčev. Vzrok samomora je nesrečna ljubezen.

d Od moža je pobegnula 35letna muslimanka Selma Takičeva iz Bosanskega Broda s svojim ljubcem Francem P. iz Dupleka pri Mariboru. Možu je nezvesta žena odnesla za 1000 dinarjev obleke in raznih drugih stvari. Z ljubcem sta se prijetno zabavala v mariborskih lokalih, ko so ju prijeli stražniki in ju zasilili. Zena je dejala, da je njena ljubezen do Franca P. močnejša, kakor so pa vse obveznosti do moža.

Naš napredek

n Državna sladkorna tvornica na Cukarici bo zgradila v Beogradu tovarno za špirit in kvas. V tovarni za kvas bodo izdelovali tudi glicerin.

n Na precejšnje plasti dobrega črnega premoga so našli rudarji v Spodnjem Dolu blizu Maribora. Sledove premoga so našli že pred več leti, a takrat ni bilo nikogar, da bi se za stvar resno zanimal.

n Star denar so našli pri popravljanju zidu okoli cerkve v Dolenskih Toplicah. Na enem izmed novcev je letnica MCC (1200). S prostim očesom se ne da natanko ugotoviti, kaj predstavlja.

Nesreče

d Otroci so zanetili požar pri posestniku Maksu Kumerju v Limbušu pri Zgornji Poljskavi. Kumerju je pogorelo stanovanjsko in gospodarsko poslopje in trpi okoli 20.000 dinarjev škode. Ogenj so zanetili otroci; nekje so bili iztaknili vžgalice in se z njimi igrali.

d V jarek se je prevrnil avto s tremi potniki na Suhi pri Škofji Loki, ko se je hotel umakniti nekemu avtomobilistu. Trgovcu Nagliču in Slibarju se na srečo ni primerilo nič hudega, Andrej Porenta je pa tožil o bolečinah v trebuhu. Ponesrečenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

d Gorelo je v vasi Vrhpolje pri Stični pri posestniku Jožetu Kralju. Hiša je bila krita s slamo, zato se je ogenj silno hitro razširil. Gasilci so imeli pri gašenju velike težave, kajti morali so vodo dovažati z vozovi, ker je tamkaj daleč naokoli ni. Rešili so bližnje gospodarsko poslopje, hiša sama je pa

pogorela. Posestnik Kralj trpi občutno škodo, ki je pa le malo krita z zavarovalnico.

d Neznani avtomobilist je podrl na tla Blaža Seniča iz Celja, 35letnega raznašalca peciva. Mož se je nevarno pobil po glavi in se je zatekel po pomoč v celjsko bolnišnico.

d Krava se je zalepela v svojega gospodarja 40letnega Ivana Praha iz Maribora. Mož je bil žival pripeljal pred mestno klavnico. Krava je Praha podrla na tla in ga tako obdelala, da mu je zlomila več reber. Moža so nezvestnega odpeljali v bolnišnico.

d 20.000 dinarjev škode je povzročila ena sama iskra, ki je skočila iz dimnika na slamnato streho gospodarskega poslopja posestnice Marije Dikavčičeve v Brunšvajgu pri Račah. Zaradi pomanjkanja vode niso mogli gasiti in je gospodarsko poslopje pogorelo do tal.

d V vaško lužo je padel 3letni Rupertov Hribar iz Kamnja pri St. Rupertu na Dolenskem in utonil. Na otroka je pazila doma le stara mati, drugi so bili vsi na njivi. Ko je mati prišla iz hiše, je bil otrok že mrtev.

d Pod drveč brzovlak je skočil splašen konj posestnika Čebulja iz Komende. Pri tem je strgal vajeti, drvel nekaj časa po progi, potlej pa odskočil, a se je zadel v drog in vodovodno črpalko. Žival se je nevarno pobila in so jo morali ustreliti. Pri skoku konja čez zapornice se je voz prevrnil in voznik Ivan Čebulj se je nevarno pobil po glavi, da je moral po pomoč k zdravniku v Kranj.

d Čo patroni so razbijali 13letni Ivan, 11letni Martin in 8letni Stefan Štor, posestnikov sinovi iz Osence pri Teharju. Našli so jo, ko so se vračali domov iz šole. Iznenada je patrona eksplodirala in vse tri dečke je vrglo na tla. Prepeljali so jih v celjsko bolnišnico, odondod so pa Stefana poslali

v domačo oskrbo, Martin in Ivan se pa zdravita v bolnišnici.

d Molji so požrli 45 tisočakov vaškega bogataša Miji Turkoviču iz Beletincev pri Varaždinu. Ko je mož ondan slišal, da bodo nekaj starih tisočakov vzeli iz prometa, je iz svoje blazine vzel zavoj, da bi denar pregledal, a je skoraj omedlel, kajti v zavoju so bili samo še zaprašeni ostanke raztrganih tisočakov. Ves obupan je začel na vse grlo kričati in ganljivo tožiti domačim, ob koliko denarja je prišel.

d Nevihta s točo je prizadejala ogromno škodo obmejnim krajem blizu Maribora. Česar ni pokončala toča, je vzel silen naliv. V novo skopanih

Ne pozabite si ogledati

vedno novodošle novosti

MODNI TRGOVINI
T. EGER, LJUBLJANA
SV. PETRA CESTA ŠT. 2

Prosimo, ogledjte si izložbe!

goricah je naliv izruval trote. Največjo škodo trpe vinogradniki.

d Topič je razneslo pri delu v pirotničnem podjetju »Pyrot« na Ostrožnem, 28letnemu delavcu Jerneju Štusu je razmesarilo dva prsta na desni roki. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico.

Nevsahdanosti

* Tik pred poroko je pobegnil 35letni hlapec Martin Novak ob Sv. Vrbnerga. Možakar je bil v občini Veliki poiskal neko vdovo in jo pregovoril, da je pristala na poroko. Še pred poroko je bil toliko omeheal, da je prepisala manj polovico svojega premoženja. Dan pred poroko je pa ženina na lepem zmanjkalo, z njim vred je pa zmanjkalo tudi precej vdovine gotovine. Sodiijo, da jo je popihal čez mejo.

* Vse svoje premoženje, vredno skoraj 200.000 dinarjev, je zapustil svojemu sosedu Mirko Perić iz Praprata pri Stolcu (Hercegovina), ker ga je med boleznijo obiskoval in mu stregel. Sorodniki se namreč zanj niso nič zanimali in to je bogatega kmeta tako užalilo, da se jih v oporoki ni prav nič spomnil. Niti pogreba mu niso hoteli pripraviti. Po Perićevi smrti so skušali sorodniki oporoko razveljaviti, a se jim ni posrečilo.

* 100.000 dinarjev nagrade je razpisanih na glavo poslednjega razbojnika v homoljskem okraju, Pavla Dočica. Noč in dan preži nanj več ko

300 orožnikov, a mu ne morejo do živga. Zadnje dni je izginil, kakor bi se bil udri v zemljo.

Osebnosti

o Naš tovariš Milan F. Rakočević, ljubljanski dopisnik beograjske »Pravde«, je te dni diplomiral na ljubljanskem vseučilišču iz čiste filozofije. K njegovemu uspehu — temo častnejšemu, ker je končal študije kljub aktivnemu časnikarskemu delovanju v predpisanih štirih letih — mu tudi mi iskreno čestitamo!

o Poročili so se: V Ljubljani: Jože Dekleva in Francka Avšičeva, poštna uradnica. — V Mostarju: zrakoplovni poročnik-pilot Borivoje Nikolić in Silva Cotmanova iz Ljubljane. — V Stari Loki: Franc Hafner, posestnik in mizar, in Minka Golobova ob Sv. Duha pri Stari Loki. — Novoporočencem iskreno čestitamo!

† Umrli so: V Dobravi-Vintgarju: Ivan Stare, gostilničar. — Na Jesenicah: Edvard Müller, ključavničar pri Kranjski industrijski družbi. — V Krškem: Anton Krieger, posestnik in gostilničar. — V Ljubljani: Fani Ojstrova; 72letna Lucija Slesingerjeva; Rudolf Hafner, drogist; 85letni Lovro Fleischmann, nadprednik finančne kontrole v pokoj; Marija Kožuhova, roj. Schweigerjeva, upokojenka tobačne tovarne; Minka Grmova, roj. Vojeva; dr. Stevo Divjak, primarij in bivši dolgoletni upravnik bolnišnice za duševne bolezni na Studencu pri Ljubljani; Marija Zalarjeva, roj. Buršičeva, mesarjeva žena. — V Mariboru: 53letni vlakodvojak državnih železnic Josip Longhinc; 56letni trgovec Božidar Guštin; Martin Lovše, upokojeni orožniški narednik. — V Ojstriški vasi pri St. Juriju ob Taboru: 70letni posestnik Alojzij Leskovšek. — V Ptuj: Jeronim Streminger, vikar kapu-

Po krivih potih

p Za detektiva sta se izdajala dva neznanca delavcu Janezu Persolji iz Laškega. Srečala sta ga na poti pri Bohovi in zahtevala, da se jima dá preiskati, češ da je nekdo v Mariboru izvršil drzno tatvino. Pri njem sta našla žepni nož in 20 dinarjev. Oboje sta mu vzela in se odpeljala s kolesi proti Hočam, delavcu sta pa naročila, naj se zgleda na hoški orožniški postaji, kjer bo dobil žepni nož in denar. Orožniki so ugotovili, da je delavec nasel sedel triku dveh premetenih sleparjev.

p Trije pokvarjeni otroci iz Zgornje Šiške so hišnemu gospodarju ukradli z nočne omarice 60 dinarjev, potlej so jo pa popihali ob doma. V Vevčah so prenočili na seniku pri nekem posestniku, v zahvalo za prenočišče se je pa tatinska družba ponoči splazila v hišo in odnesla, kar ji je prišlo pod roke: 3 steklenice alkoholnih pijač in nekaj jedi. Na poti so se v vročini krepčali z alkoholom in pijačo jih je tako zmešala, da so jim odpovala noge in so kakor snopi popadali v občestni jarek. Ljubljanska policija je prišla ponje z »Marico« in jih izročila staršem. Koj drugi dan so pa pokvarjeni otroci ukradli v šoli devet knjig in se potepali po mestu. Ko jih je mati doma trdo prišla, so tatvino priznali.

p Iz zasede je napadel A. Z. na Rifniku 20letnega delavca Stanislava Stanteja iz Podgorja pri Sv. Juriju ob južni železnici in ga z nožem zabodel v hrbet. Stante je obelzel nezavesten. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

p 1500 težko prisluženih dinarjev je ukradel neznanec 70letnemu posestniku Janezu Sobru na Spodnji Ščavnici pri Sv. Anji v Slovenskih gorah. Neznanec je starčku za malenkostno ceno ponudil na prodaj svoj žepni nož, in ko je Šober vzel listnico, da bi nož plačal, mu jo je iztrgal in z njo pobegnil proti gozdu. Lopov je odnesel starčku ves trdo prisluženi denar.

p Iz pisarniških prostorov Rogličeve tovarne za čevlje v Mariboru je neznan vlomilec odnesel 800 dinarjev in 200 dinarjev vredno polnilno pero. Tatu doslej še niso mogli izslediti.

p Z vso močjo je neki neznanec sunil 19letnega Milka Ortnerja iz Sp. Hudinje pri Celju, ko se je vračal zvečer domov, in ga prevrnil v jarek, da si je fant zlomil ključnico. Ortner je moral iskati pomoči v celjski bolnišnici.

p Iz strahu pred ženo je postal tat 48letni Viljem K. iz Studencev pri

Mariboru. Mož je pred kratkim ukradel posestniku Josipu Majcnu 500 kg koruze. Pri zaslišanju se je izgovoril, da je koruzo ukradel zato, ker se je bal žene. Prejšnji dan je namreč zapravil 300 dinarjev, in da bi se pred ženo izgovoril, kam je denar dejal, je postal tat.

p V materino stanovanje je vlomil 24letni Alfred Jesenko iz Maribora in ji odnesel mnogo blaga in raznih stvari, potlej je pa izginil z doma. Ukradeno blago je že vnovič, kajti na mizi je pustil zanj zastavni listek.

p Krize je kradel na pokopališču v Celju 23letni nezaposleni delavec Stan-ko K. iz Celja in jih prodajal kot staro železo. Ondani ga je na pokopališču zasačil grobar, ko je baš lomil križe na grobeh. Enega je že skril v grmovju, da bi ga zvečer odpeljal z drugimi vred in prodal. Mladega nepridiprava so prijeli in ga izročili sodišču.

p Pokvarjena mladoletnika bi bila skoraj zagrešila roparski umor v Janjevi gori pri Selnici ob Dravi. 16letni Vinko Sabolek in 17letni Franc Sulc sta se splazila v hišo posestnice Angele Rotnerjeve z namenom, da bosta pokradla, kar jima bo prišlo pod roke. Posestnica je medtem zaslišala v sobi čuden šum in je stopila gledat, kaj se godi. Pod posteljo je zagledala tuje moškega, ki je meril nanjo z lovsko puško in je baš sprožil, ko je stopila v sobo. Na srečo se pa patrona ni vžgala in tako preprečila roparski umor. Rotnerjeva je zakričala, se brž zaklenila in sklicala sosedo. Orožniki so mlada vlomilca kmalu nato prijeli. Sabolek je priznal, da je imel namen streljati na posestnico.

p Prazno železno blagajno, ki so jo med velikonočnimi prazniki ukradli neznani vlomilci iz pisarne finančne kontrole v Gružu, so našli stražniki v neki jami blizu hotela »Stefanija«. V Beogradu so že pred več dnevi zaprli nekega bivšega jetnika; mož je splošnega sodelovanja pri vladu priznal, zdaj v Dubrovniku pa vse taji.

Razno

r Hranilne vloge so od 1. marca do 1. aprila poskočile za 77 milijonov dinarjev. Pri 20 večjih bankah so znašale ob koncu aprila 3353 milijonov, to je za 308 milijonov dinarjev več kot pred dvema letoma.

r Železniški promet je bil v prvih štirih mesecih letošnjega leta prav znaten. V aprilu so natovorili 136.000 vagonov, v prvih štirih mesecih skupaj pa 527.000, medtem ko so pred dvema letoma natovorili komaj 388.000 vagonov.

r Število vlagateljev pri Poštni hranilnici je poskočilo za 3588, vloge so pa padle z 1354 na 1296 milijonov dinarjev. V četrtem mesecu je število računov naraslo za 96, vloge so pa znašale 1831 milijonov dinarjev. Promet na čekovnih računih je znašal 7651 milijonov dinarjev.

r Izvoz našega lesa je v aprilu in marcu padel. Izvoz drv, pragov in lesnih izdelkov je padel skoraj na polovico. Najobutnejši je zastoj pri izvozu lesa v Anglijo, padel je pa tudi izvoz v Nemčijo, Italijo in na Madžarsko. To nazadovanje je posledica splošnega izvoznih možnosti v vse evropske uvozne države.

r »Konzula Klaus«, ki je s svojimi pustolovščinami zbujal v Mariboru veliko pozornost, so zaradi rahlega zdravlja izpustili na svobodo. »Konzul« si je v zaporu preganjal dolgčas s pisanjem novel.

r V Anglijo smo v aprilu izvozili za 117 milijonov dinarjev, t. j. znatno več kot lani. Anglija je bila v aprilu med vsemi državami naš najboljši kupec.

r Za obrambo hmeljskih nasadov pred peronosporo v Vojvodini je donavska banska uprava dala hmeljarjem 100 visokotlačnih škroplilnic. Peronospora je namreč lani napravila takšno škodo, da je padel pridelek hmelja na eno petino. Galico za škropljenje bodo hmeljarji dobili za 20% pod tržno ceno, od kmetijskega ministrstva pa pričakujejo še podporo 100.000 dinarjev, da si bodo hmeljarji lahko nabavili škroplilnice.

r Državna hipotekarna banka razglša, da je gotovina v aprilu znova poskočila. Posojila na nepremičnine so nazadovale za 12 milijonov, komunalna posojila pa za 7 milijonov. Druga posojila ne kažejo večjih sprememb. r Znani Kolmanov gradci v Ljubljani je kupila mestna občina ljubljanska za 1.952.967 dinarjev. Gradci je bil last »Kolmanove ustanove« za onemogle trgovske sodelavnice in slepece.

r Število radijskih naročnikov pri nas sicer raste, vendar je še zmerom zelo nizko. Vzrok je v glavnem v tem, da so bili radijski aparati pri nas dolgo zelo dragi.

r Nemci je dovolila Jugoslaviji uvoz 150.000 hl vina. 50.000 hl ga bo izvozila Južna Stajerska. Vprašanje dovoljstovnikov na meji še ni rešeno in bodo o tem razpravljali na seji nemško-jugoslovanskega gospodarskega odbora. Ta odbor se bo sestel septembra v Gradcu ali pa v Ljubljani.

r Narodna banka ne bo zidala podružnic v Slavnskem Brodu, kakor je splošno nameravala. Zemljišče, ki ga je kupila na Jelačičevem trgu, bo prodala poštnemu ministru, da si bo tamkaj zgradilo pošto poslopje.

Prebrisani triki drznega sleparja

Drzne potegavščine, vredne peresa kriminalnih pisateljev

(nJ-D) Melbourne, junija.

Po 15 letih zasledovanja se je te dni policiji v Melbourne (Avstralija) naposled posrečilo prijeto mednarodnega sleparja Grka Papakolaida.

Grk, ki vselej uide roki pravice: takšno ime so vzdeli v viliških krogih Grku Papakolaidu, ki se je 15 let nešteto krat s čudovito, kar neverjetno spretnostjo izmuznil še tako zmožnim detektivom. Njegove potegavščine, vselej simpatično duhovite, so pa služile kot snov mnogim kriminalnim pisateljem.

Prva potegavščina: ekselencija plačuje v gotovini

Nekako pred 15 leti — tedaj so v Bukarešti govorili samo o bližnji poroki neke romunske princeze z nekim tujim vojvodom — se je pred vrati ene največjih bucareških draguljarjev ustavila elegantna kočija; iz nje je stopil starejši gospod z obvezano desnico. Draguljarju se je kož zadelo, da ima opravka s poslanikom neke sodne države. Izkazalo se je, da se v sednje domnevi ni zmotil. Poslanik je draguljarju razložil, da mu je njegova vlada poverila nalogo, naj kupi za princeso primerno poročno darilo. Draguljar je nekaj trenutkov pomišljal, potem je pa prinesel krasen dragocen diadem, vreden kraljevske glave...

Ko se je poslanik opomogel od prvega navdušenega presenečenja, je potegnil iz žepa čekovni zvezek in hotel napisati ček. Draguljar je povedal ceno, a obžalovaje je pripomnil, da prodaja samo za gotovino.

Kaj naj storimo? je vprašal brez zadrege poslanik. »Tako visoke vsote nimam s seboj. Aha, sem se že domislil. Ali bi mi hoteli izkazati majhno uslugo? je prijazno dejal ekselencija in pomenljivo pokazal na obvezano desnico, »ali bi hoteli vi namesto mene napisati nekaj besed za mojo ženo?« Vljudni draguljar je privolil in poslanik mu je narekoval:

»Ljuba moja! Ponuja se mi zelo ugodna kupčija in zato potrebujem takoj znesek toliko in toliko. Prosim te, bodi tako dobra in pošli mi po šoferju denar. Pozdravlja te tvoj mož.«

Pismo so predali šoferju in ekselencija je počakal v trgovini, da se je vrnil možak z denarjem. Takoj je odšel draguljarju zahtevano vsoto, vzel skrinjico z dragocenim diademom, stopil med pomnilni draguljarjevi pokloni v kočijo in se odpeljal.

Ko se je draguljar zvečer vrnil domov, ga je žena takoj povprašala: »Kakšno okrasje si pa kupil? Kako vendar moreš biti tako nepreviden, da pošiljaš čisto tujega človeka po toliko denarja? Če ne bi vedela, da si napisal pismo lastnoročno na svoj pisarniški papir, mu denarja ne bi bila nikoli izročila!« — Ali je bila kupčija vsaj kaj pridna?

Draguljar je prebledel. Ne, kupčija ni bila nič pridna. Premeteni Grk je bil šoferja poslal k njegovi ženi...

Zadnja potegavščina: moški maneken

Od tistih dob dalje je nastopal neznan lopov po vseh vlemestih vseh petih celin, vselej neverjetno predrzo in skoraj vselej z uspehom. Danes je sleparil tu, jutri je spet opeharil tega ali onega čisto na drugem koncu, le eno je bilo zmerom enako: njegovi neprekosljivi triki in kar genialna spretnost, kako se je znal izmikati roki pravice.

V neki mirni ulici, ki drži vstrice z glavno cesto v Melbourne, je majhna, neznatna trgovina, ki preskrbuje samostane in cerkve s cerkvenimi potrebščinami. Na pogled se ti zdi, da je to res čisto skromna trgovina, v resnici je pa za malimi izložbenimi okni spravljena marsikatera cerkvena dragocenost.

Lepega dne je stopil v trgovino starejši duhovnik in prosil, naj mu pokažejo dragoceno zlato monštranco. Ogledal si jo je od vseh strani, potlej je pa se poprosil lastnika, naj mu pokaže neki posebno lep škofovski plašč. Duhovnik je prodajalcu tudi zaupal, da bo prihodnji teden v njegovem samostanu sam škof v gosteh in da bo bral sv. mašo v novem oblačilu. Prodajalec je kajpak rad izpolnil duhovnikovo željo in je plašč celo oblekel na glavo si je posadil škofovsko mitro v roke je pa prijel škofovsko palico. Tako opravljen se je vrtil pred duhovnikom kakor pravi maneken.

Tedaj se je pa zgodilo nekaj neverjetnega: duhovnik je na lepem zgrabil dragoceno monštranco, skočil iz trgovine in tekoč po ulici na vse grlo vpil: »Na pomoč, norec, blaznež!« Ljudje so sprva začudeni gledali bežečega duhovnika, ko so pa zagledali našemljenega prodajalca, ki je krue z rokami tekel za njim, so kajpak verjeli, da z njim ni vse v redu; naskočili so ga, ga zvezali in odpeljali v umobolnico. Med tem je duhovnik kajpak neovirano pobegnil.

Sele v umobolnici je ubogi prodajalec komaj dokazal, da je postal žrtev spretno zasnovane lopovščine. Zda pa policijske oblasti niso več razumele

šale. Vsi policijski uradniki so pričeli iskati predrznega Grka, policija je razposlala na vse strani svoje najboljše detektive. Tri tedne ne bi bila mogla niti miška neopazno pobegniti s kontinenta. In naposled so se strogi ukrepi avstralske policije vendarle obnesli. Posrečilo se ji je prijeto Grka, ki vselej uide roki pravice; zasačili so ga v neki pristaniški beznici.

Zdaj je podjetnemu Papakolaidu za lep čas odklenalo. Sodišče namreč za njegove duhovitosti ni imelo dosti smisla, posebno ne, ker je možak vse trdovratno tajil in tudi z besedico ni hotel izdati, kam je skril svoj dragoceni plen — zlato monštranco. Papakolaida so zadržali za 7 let težke ječe.

Kralj Gustav Švedski praznuje 80 letnico

(n) Stockholm, junija. Danes praznuje švedski kralj Gustav 80-letnico svojega rojstva. Švedsko ljudstvo bo ob tej priložnosti svojemu ljubljenu svoločnemu vladarju prav na poseben način izkazalo svojo vdanost in spoštovanje. Namesto običajnih daril so zbrali vsi sloji švedskega prebivalstva lepo vsoto denarja, ki jo bodo porabili za ustanovitev zavoda za zatiranje raka, jetike in drugih ljudskih bolezni. Zavod bo dobil ime po kralju Gustavu.

Kralj sam si je izvolil takšen način obdarovanja; in tako je posebno društvo z ministrskimi predstojniki na čelu organiziralo nabiralo akcijo med švedi za ta plemeniti narodni dar.

Denar so zbirali na vse mogoče načine. Tako je švedski tobačni monopol dal v promet posebno kraljevo cigareto; pri vsaki cigareti gre en oer (okoli 10 par) v dobrodelni namen. Uspeh je bil popoln: samo v Stockholmu so v nekaj dneh prodali več kot 4 milijone teh cigaret. Tudi pošta upravnica ni hotela zaostajati in je izdala posebne jubilejne dopisnice; večji del dobička od prodaje teh dopisnic je namenjen zavodu kralja Gustava.

Največji uspeh so pa imeli prireditelji s kraljevo iglo, z majhnim zlatim znakom z imenom kralja Gustava. To iglo je menda kupil vsak Šved, kajti skoraj ga ni človeka na stockholmskih ulicah, da je ne bi imel zatakne v gumbnici.

Iz vseh teh priprav moremo sklepati, da se švedski narod pripravlja na iskreno in prisrčno slavo svojega vladarja. Znano je, da je kralj ravno tako priljubljen pri levici kakor pri desnici. Ko se je ob koncu svetovne vojne selo v Evropi več vladarskih prestolov, se je tudi v Skandinaviji pričelo protimonarhistično skibanje. Iz tistih časov pripovedujejo švedi o svojem kralju več ljubkih anekdot. Tako se je nekoč kralj peljal v svojem avtomobilu tik mimo ogromne množice, ki je demonstrirala in zahtevala republiko. Kralja ti revolucionarni vzkliki niso spravili iz ravnotežja; dobrodušno se je nasmehnil in dejal: »Se bodo že unesli,« nato je pa neskrbno

odigral svojo običajno igro tenisa ob nekoliko neobičajni spremiljavi internacionalne.

»Se bodo že unesli,« je tedaj tako modro dejal kralj Gustav; prav je imel. Radikalni demonstranti iz tistih dni so se med tem časom pošteno spremenili; postali so zvesti pristaši dinastije Bernadotte. Saj so pa zadnja leta tudi imeli dovolj priložnosti za spoznanje, kakšne vrednosti je demokratska kraljevina za miren razvoj ljudstva in države.

Gustav Švedski ni znan samo kot velik kralj, ampak tudi kot izvrsten športnik, posebno kot pionir na belem polju. Kadar igra tenis, nastopa švedski kralj zmerom pod imenom »Mister G.« in ta skrivnostni »Mister G.« si je nabral v 60 letih, kar igra tenis, kopicu lepih trofej; te ga menda nič manj ne veseli kakor državniški uspehi. Kralj Gustav je namreč pričel igrati tenis že z 20 leti in ga je tudi kot prvi propagiral in razširil v svoji domovini.

Kralj Gustav Švedski je potomec Jeana Bernadotta, slavnega Napoleonevega maršala in poznejšega ustanovitelja švedske dinastije.

Domače mačke doje mladiče srebrnih lisic

(nT-W) Kjöbenhavn, junija. Na neki farmi v bližini Kjöbenhavna na Danskem je več srebrnih lisic skotilo 90 mladičev. Mlade lisčke so sprva pridno sesale pri svojih materah in lepo rasle. Na lepem so pa doječe srebrne lisice iz neznanih vzrokov podivjale in pričele svoje mladiče gristi in celo daviti. Lastniku farme ni kazalo drugega, ko da je mladičke ločil od mater.

Dosti si pa s tem ni pomagal, kajti ako bi prej poginili mladiči pod zobmi lastnih mater, jim je zdaj grozila smrt zaradi lakote. O pravem času se je pa farmer — brihtna glava — domislil, kako bo vseeno vzgojil mlade lisčke. Dal je po radiu razglasiti, da išče doječe domače mačke, ki naj bi posledje dojele tudi njegove lisčke. Lastniki naj pošljejo mačke kar na farmo.

In glej: usmiljeni ljudje so res poslali doječe muce mladim lisčkam. Te muce so se lepo izkazale, saj so docela izpolnile svojo dolžnost kot dojilje. Lisčke namreč izvrstno uspevajo in se s svojimi krušnimi materami zelo dobro razumejo.

Odprto pismo avtomobilistom

(nD-D) Mexico, junija. Te dni je neki dnevnik v mestu Dallas (Mehika) priobčil odprto pismo nekega očeta ameriškim avtomobilistom. Pismo je po svoji preprostosti tako ganljivo, da ga velja prebrati. Njegov pisec je uradnik pri neki zavarovalnici in ima tako vsak dan opravka z žrtvami prometnih nesreč, a do ameriških avtomobilistov se je obrnil pač samo kot srečni oče ljubkega šestletnega dekletca. Takole se glasi njegovo pismo:

»Danes je šla moja mala hčerka prvič v šolo. Sinjo oblečko ima in črne čevljičke. Zvečer mi je pripovedovala svoje doživljaje. O učitelju, ki vse vidi in vse ve. O velikih deklic, ki ne verjame več v Božička. O malem dečku

Srčna želja male Shirley Templeve

(n) London, junija. Pričjubljena otroška igralka Shirley Templeva je dobri dve tretjini poslednjih štirih let preživela v filmskih ateljejih, kjer je igrala, pela in plesala, v zabavo tisočim in tisočim malih in velikih širom po svetu. Zda bo pa najbrže za nekaj časa prekinila svoje naporno delo; njeni starši bi ji radi v tem odmoru izpolnili njeno srčno željo — potovanje v London in obisk pri malih angleških princeskah. Shirleyeva je ravno stopila v določo, ko ni več otrok, a tudi še ne dekle; ta za njen poklic nekoliko kritični čas bodo njeni starši in njeni filmski gospodarji kaj modro izpolnili s potovanjem.

Motimo se pa, ako mislimo, da ni takšno potovanje za bogato malo dekletce trd oreh. Pozabljamo namreč, da ima slava tudi senčne strani in da je prevelika priljubljenost pogosto nevarna. In tako se je ameriška policija že obrnila do londonske policije z vprašanjem, ali bo mogla urediti vse potrebno za zaščito Shirleyeve pred vse preburnimi izrazi naklonjenosti, ki bi ji utegnili sem in tja škodovati ali pa celo ogroziti njeno dragoceno življenje.

Te dni je že odpotoval v London Shirin manager, da bo vse natanko pripravil za to senzacionalno potovanje, ki ga bo pa mala igralka nastopila šele prihodnje leto. Upajmo, da bo šlo vse po sreči, in želimo, da bi ljubka Shirleyeva imela vse življenje reševati samo tako neznatne probleme, kakor je otepanje preburnih obžalencev...

Poldrugi milijon v svetem pismu

(nZ-C) London, junija. »Takoj se poberi iz moje hiše in da se mi ne vrneš več!« je pred leti nadrl sir Arthur Rhodier svojega sina Rogerja. Tedaj je Roger, ves razburjen, primazal svojemu očetu za ušnico. Tega sir Arthur svoj živ dan ni mogel pozabiti. Sicer se je dolgočasil sam na svojem veleposessu v bližini Londona; svojega mlajšega sina je bil namreč izgubil že v vojni, starejši se mu je pa s svojim razuzdanim življenjem do smrti zameril.

Starček je pa vseeno vzel k sebi nezakonsko dete svojega starejšega sina, komaj šestletnega fantička Jamesa in njegovo mater, tiho, pohlevno, ženo. Nihče ni bil presenečen, ko je sir Arthur Rhodier ob svoji smrti zapustil svojemu vnuku Jamesu vse svoje ogromno premoženje, njegovemu neubogljivemu očetu pa samo staro sveto pismo.

Roger je skušal oporoko razveljaviti, a se mu ni posrečilo. Zadovoljiti se je moral s skromno, a pomenljivo dediščino — svetim pismom. Te svete knjige se je pa Roger na vse kriplje otepal in je ni niti hotel sprejeti od odvetnika, ki mu je oče poveril izvršitev oporoke. Odvetnik je pa knjigo le poslal Rogeru na dom, a tamkaj je ležala nedotaknjena vse do njegove smrti.

Po Rogerjevi smrti je knjigo podedoval njegov sin James, ki je med tem časom že postal častnik. Prvi dan je vzel sveto knjigo v roke in pričel listati po njej. In glej: v tako prezirani knjigi je mladi častnik na lepem našel bankovcev za 6000 funtov — dediščino, ki jo je njegov ded na skrivaj zapustil svojemu neubogljivemu sinu...

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Še so pametni igralci na svetu, to je te dni v kazini v Lidu pri Benetkah dokazal gospod Rolando Rossi, industrijec iz Milana. V treh tednih je namreč pribral kar 1.000.000 lir, in sicer spočetka 150.000 lir, pozneje 250.000 lir in na koncu celo 1.000.000 lir. Tako »obložen« je vstal od igralne mize, izjavil, da ne bo nikoli več stopil v igralnico in se na vrat na nos odpeljal domov.

Ljubezen premaga vse ovire, pravijo idealisti, in menda imajo prav. Te dni sta se namreč v Szekesfehérváru na Madžarskem poročila neki 80letni starček in 70letna starka, ki sta celih 40 let hrepnela drug po drugem. Mož je bil namreč poročen in prva žena se 40 let ni mogla sprijazniti z mislijo, da bi svojega moža odstopila drugi. Te dni je pa le odnehala. In tako sta dva zaljubljenca po 40 letih stopila na županstvo in se vzela. Ljubezen premaga vse ovire...

V laboratoriju neke tekstilne tovarne na Angleskem so sestavili neko tekočino, ki bodo z njo perilo, posebno pa žepne robce in srajce razkuževali, tako da se vanje ne bodo mogli vseliti razni bacili. Ta tekočina ima namreč to koristno lastnost, da bacile pomori, hkrati pa ugodno diši, se pri pranju ne izpere in tudi sicer ne škoduje človeškemu organizmu. Tako pripravljeno blago so krstili za »Vigieno«. (Beseda spominja na »higieno«). Menda bi tudi pri nas takšne robce z odprtimi rokami sprejeli, posebno kadar izbruhne nadležna hripa...

Gospod, ki mu manjkajo nšesa, naj se javi! Takšen oglas so te dni

priobčili skoraj vsi večji turški dnevniki. Kajpak mora imeti svojevrstni oglas tudi svojevrstno ozadje, in res ga ima. Te dni so otroci iz Ankare našli med igranjem v mestnem parku majhen zavojček. Odprli so ga in v njem zagledali pravkar odrezan par človeških ušes. Nenavadno najdba so pokazali odraslim, ti pa policiji, ki je takoj povprašala po vseh bolnišnicah, ali niso morda tisti dan kakšnih ušes amputirali. A zdravniki so zanihali. Tako policiji ni kazalo drugega, ko da je pričela iskati žrtev brez ušes po časopisju. Pri zadevi je posebno skrivnostno to, da se ta žrtev nikakor neče javiti; po tem sklepa, da gre morda za zločin.

V Kjöbenhavn na Danskem je neki gostilničar že dalje časa opazal, da zvočnik v njegovem vrtu ne ojača godbe, kakor bi bilo treba. Zvočnik je visel visoko med drevjem, zatorej je gostilničar najprej pregledal cevi svojega ojačevalca, a pokazalo se je, da so v redu. Nato je poklical mehanika in ta je kmalu dognal, kaj moti prenašanje godbe. V zvočniku so si namreč spletle gnezdo lastov, in vse je kazalo, da jih šum in trušč prav nič ne motita. Dobrodušni gostilničar pa ni hotel pregnati ptičje in si je rajši nabavil nov zvočnik.

Angleški letalski narednik Robert Atkinson je v letalski službi zmerom mož na mestu; svoje letalo zna voditi, kakor vodi dober jahač svojega vdanega konja. Kdo bi si torej mislil, da takšen vzoren pilot nikakor ne more šofirati navadnega tovarnega avtomobila! Atkinson ima namreč neko čudno avtomobilsko spalno bledeno. Koj ko se avto zgame, se mo-

žak pogrezne v globok spanec in so zbudi šele tedaj, ko je vožnje konec.

V Blackpoolu na Škotskem so te dni v neki trgovini z ribami prerezali večjo ribo in našli v njenem želodcu majhen zlat obesek s sliko ljubkega dekletca z dolgimi lasmi. Ribo so ujeli na odprtem morju, 300 milj od Škotske obale. Kako je prišel obesek v njen želodec, je še zmerom uganka. Več angleških listov je že priobčilo obesek s povečano dekličino sliko in njih bralci radovedni pričakujejo, kdaj se bo oglasila njegova mala lastnica.

Komaj pred mesecem dni se je newyorški milijonar in kipar Prescott Vanvick poročil z lepo Spanko, gospodično Monzellicito. Te dni je pa mlada žena izjavila, da je že do grla sita svojih mednih tednov in da bi se rada ločila. Na sodnikovo vprašanje, zakaj hoče tako na hitro razdreti komaj sklenjeni zakon, je gospa Vanvickova odgovorila:

»1. Vsako jutro, takoj ko vstanem, me moj mož prisili, da stopim k steni, oblečena le v nekakšno tuniko in z limono ali jabolkom na glavi. Nato vrame v roke lok in kakšnih desetkrat sestrelim limono z moje glave.

2. Kadar stopim v kopalnico, du bi se okopala, takoj prihi ti mož z menoj, vihti v rokah nekakšen handžar in mi grozi s smrtjo.

3. Če se grem popoldne z močnem sprehat v park, mož nikoli ne gre skozi vrata, kakor drugi ljudje, ampak kar pleza čez zidove.

4. In naposled me moj mož vsak dan vsaj enkrat ali dvakrat pošteno ozmerja.

Kaj je sodnik odgovoril na to priložbo, časopisi še niso pisali...

ŠIROM PO SVETU v 67 vrsticah

Z vodikom bodo Nemci pričeli polniti zrakoplove, ker jim Amerika ni dala helija; zrakoplovi bodo vozili na progi Friedrichshafen-Newyork. — 5.142 kg zlata so izkopali lani v Romuniji; letos so pričeli kopati v nekem novem zlatokopu na Sedmograškem in upajo, da se bo produkcija še povečala. — 64letni johorski sultan (Johora je v Malaki v Zadnji Indiji) se je te dni oženil s 24letno kabaretno pevko Lidijo Cecilijo Hilovo, ki jo je bil spoznal na Sumatri. — Plinske maske v CSR so že skoraj razprodane; zdaj so že pričeli prodajati tipe plinskih mask, ki nimajo odobritve vojaških oblasti; obveznost o nabavi plinskih mask bodo podaljšali preko prvotno določenega 30. junija. — Dansko kraljico Aleksandro je te dni v letovišarskem gradiču v Skagenu oklal neki pes. Rano je zdravnik izpral in zašil, psa so pa takoj ustrelili. — Salone za lepoto je te dni dala ruska vlada v Moskvi zapreti, češ da se v njih shajajo Rusinje s tujimi vohuni in vohunkami. — Hudi požar je te dni zajel eno največjih bolnišnic v Bukarešti; ogenj je divjal dve uri in pol. Človeških žrtev ni. — Ognjeniki Mayon na Filipinih je pričel te dni bruhati; vroči pepel in lava sta zasula več vasi in mest; ljudje so se rešili z begom. — Strela je ubila 20 svatov na nekem ženitovanju na Filipinih. — 6 milijonov gobavev je na svetu, tako je ugotovila angleška podružnica Zveze sv. Frančiška; samo ena desetina izmed teh bolnikov živi v pravi zdravniški oskrbi. — Sonja Henie, slavna norveška drsalka in filmska igralka, je lani zaslužila s svojimi filmi 800.000 norveških kron, t. j. okrog 8 milijonov dinarjev; za letos ima pogodbo za 500.000 norveških kron. — Levi so raztrgali krotliko Marlo Holzerjevo pri slavnostni predstavi nekega cirka v velikem saksonskega mestu Chemnitzu. — 80 ha gozda in 150 ha pašnikov je pokončal ogenj pri Toursu na Francoskem; ogenj je zanelila bomba, ki so jo bili vrgli vojniki pri vojaških letalskih manevrih. — Utemeljitelj psihoanalize Sigmund Freud je te dni v spremstvu svoje hčerke odpotoval z Dunaja v London, kjer se bo nasešil v vili, ki so mu jo dali na razpolago njegovi prijatelji. — Novo-rojenko maršala Göringa so te dni svečano krstili na ime Edde, na čast prvorojenki italijanskega ministrskega predsednika Mussolinija. — Silen vihar je te dni divjal na Angleskem, nad nekaterimi kraji se je utrgal oblak in so nastale hude povodnji; posebno je vihar divjal ob obali. V Hastingsu je zelo poškodoval stoipa največje angleške brežične postaje.

Da bo vsa družina vesela, je treba samo kupiti »Družinski tednik«!

ŽRČALO

naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki
plačamo 20 din

Nehvaležnost je plačilo sveta

Neke nedelje popoldne sva šli s prijateljem proti Rakovniku. Kake pol ure sva postali tam in gledali tekmo tamkajšnjih fantov. Naenkrat zagledam, kako se neki gospod trudi, da bi spravil kolo na pot, ker je bil tisti prostor precej nižji in obdan s skalami. Pa pride neki fantek, kakih 8 do 10 let mu je bilo, junaško prime za kolo in si prizadeva gospodu čimbolj pomagati. In res sta kmalu spravila kolo na pot. Potem se je pa elegantni in dobro situirani gospod surovo zadel nad najvrednejšim fantičkom: »No, kaj pa ti? Ali si ga mislil, suniti, kaj? Si videti precej nevaren tip, se je hudobno zasmejal in šel svojo pot.

Ali je to srčna kultura? Priča

»Zapustite trgovino!«

Da so nekateri trgovci včasih nevljudni in nepotrpežljivi, že vemo, a da so v teh hudih časih, ko se mora vsako pošteno boriti za svoj obstanek, še objestni povrh, tega doslej še nisem vedela.

Ko sem pred kratkim v neki trgovini kupovala čevlje, sem morala najprej lep čas čakati, preden se je kdo spomnil name in me vprašal, kaj želim. In ko sem svoje želje povedala, sem morala spet lep čas čakati, preden so mi prinesli zaželeno.

Zraven mene je pomerjela čevlje tudi neka starejša gospa in ker ji niso bili všeč, je prosila trgovko, naj ji pokaže še katere, češ da se ji še nobeni niso dobro podali. Gospa je seveda imela prav. Menda nihče ne bo kupil mačka v žaklju, in posebno pri čevljih je treba paziti, kakšno boš kupil, če hočeš, da boš v njih udobno hodil. Trgovka se je pa tedaj prav neljubeznivo zadržala nanjo:

»Dama, sezujte čevlje in pri prici zapustite trgovino!«

Temna rdečica je oblila ubogo gospo. Revica si ni znala pomagati drugače, ko da je čevlje res sezula in odšla. Drugega ji spričo tolikosti »vljudnosti« kajpak ni kazalo.

Kaj pravite k tolikšni objestnosti? Ali jim v današnjih časih, ko skoraj vsi trgovci govorijo o krizi in spet samo o krizi, res tako dobro gre, da morejo biti tako objestni? R. L.

Srčna kultura

Ne morem si kaj, da ne bi popravila pod tem imenom opisane prigode, ki ste jo objavili na tem mestu dne 28. IV. t. l. Bila sem v družbi ponesrečenke in sem sama le za las ušla nesreči.

Peljala sem se v družbi po tako hvaljeni novi in najmodernejši cesti proti Ljubljani. Ker je pa ta cesta zaradi svoje ozkosti podobna »trotoarju«, jo v ta namen uporabljajo tudi pešci, ki smo jih morali prehitovati, in zaradi avtomobilov voziti zelo previdno. Tudi avtomobili ne morejo »dirkati« po taki cesti; izjemo je naredil le trziški avtobus, ki je vozil, kakor sam opisuje v nekem listu »kakor veter«, kar je postalo usodno za mojo prijateljico. Bil je grozen prizor, ko se je taka drveča masa zaletela v ubogo kolearko, in je bila le sreča v nesreči, da si je zdrobila samo nogo. Prosili smo soferja, da odpelje ponesrečenko v bolnišnico, toda poslušajte in strnite — gospod sofer se je uprl z izgovorom, da ni prostora. Noben potnikov se ni ponudil, da bi se malo stisnil v avtobus in tako omogočil prevoz ranjenke. Naročili smo rešilno postajo iz Ljubljane. Mimovožnji avtomobilisti so prav tako ponujali na razpolago svoj voz kakor tujec, ki ga omenja priča, toda med tem je bil že prispel »rešilni«.

T. P.

Spet nemščina

V »Zrcalu naših dni« večkrat beremo, da Slovenci kaj radi zataje svoj jezik. Ne vem, ali je nemški jezik toliko lepši od slovenskega ali pa imajo Slovenci vedno kaj svojega in se hočejo samo postaviti, češ, mi znamo tudi drugače. In ker je že pri vsaki stvari nekaj nemškega, imajo tudi berači med seboj Nemce, ali vsaj pomencene Slovence.

Zadnje čase hodi tod okrog neki berač, ki govori samo nemški. Izpučen je za krojača. Pred nekaj leti je odšel v Nemčijo in ko je tam pustil svoje delovne moči, so ga poslali nazaj v domovino. In zdaj mu že tri leta udarja na uho slovenska govornica, pa mu še ni na misel prišlo, da bi morda kakšna gospodinja bolj globoko segla v žep, če bi jo prosil in se ji zahvalil po slovensko. C. C.

Novela „Družinskega tednika“

NOVA METODA

Nemški napisala Tilly Schaffascheva

Bill je počasi pohajkoval po cesti ob vilah. Pri tem je lahko požvižgaval predse, se zdaj pa zdaj ustavil, da bi zbudil vtis nedolžnega pohajkovalca, si počasi prižgal cigareto in se pri vzplamenitvi vžigalice z zadovoljstvom prepiral v majhnem žepnem zrcalu, da mu nihče ne sledi. V mrčnem svitu cestne svetilke je Bill še enkrat skrbno pogledal na svojo zapleteno uro, ko se je tik pred njim iz senca vrtnega plotu utrnila neka postava in stopila predenj.

»Hej, Bill!« je pritaženo vzkliknil John in mu pomežiknil. »Pošteno si se zamudil!«

»Najprej sem se moral pač prepričati, ali je mr. Charlson res v klubu, da bova našla samo na mlado ženo in sinka!«

Bill je v visokem loku vrzel cigareto stran, da je za sekundo kakor utrinek prerazela temo.

John je že stal na nizkem prizidku in se vzpenjal po vrtni ograji nazgor.

»V pritličju stanuje služinčad!« mu je zašepetal Bill v svarilo in položil prst na ustnice.

Noč je bila mirna in tema je bilo ko v rogu. Le tu in tam je mesec prezirljivo pogledal izza oblakov na zemljo. Z drugimi besedami: za Billa in Johna je bila noč ko nalašč.

Opravila sta vse delo. Prerazala sta telefonsko napeljavo ob hišnem zidu. Z lahnim, prasketajočim vzdihom se je vdalo steklo na velikih terasnih vratih. Bill ga je prestregel in ga previdno položil na tla. Skoz ožko odprtino so potlej Johnovi prsti otipali kljuko in po kratkem premišljanju pritisnili nanjo.

Tiho in z napetimi živci sta John in Bill stopila v otroško sobo. Tu je bilo njuno delo skoraj opravljeno. Bill je oprezno stopil k vratom, odpirajočim se v spalnico gospe Charlsonove, in jih nalahko odprl.

»Kaj pa vendar počneš v otroški sobi, Antony?« je zdajci vprašal ženski glas in mrs. Gloria je na postelji zaspano dvignila glavo.

»Najbrže ste se malo zmotili!« je dejal Bill in stopil bliže k postelji.

Pridušen, preplašen krik se je mrs. Gloriji izvil iz prsi. Z roko je na nočni omarici iskala stikalo za luč.

»Ne trudite se, mrs. Charlsonova, električna napeljava je prerazana, prav tako so prerazane tudi telefonske žice in žice za alarm!«

Gospa se je trepetaje vzravnila na postelji in zaprosila:

»Naredite kar hočete, vzemite vse, le otroka mi pustite!«

»Nič se ne bojte, njemu se ne bo zgodilo nič hudega! Leži sicer zvezan in z zamašenimi usti, a čisto

udobno v svoji postelji!« jo je potolažil John in vzel iz žepa svojo ročno svetilko. »Gospa, ali vam smem postreči z najino nočno svetilko? Naredila sva jo sama. Odlično se je obnesla zlasti pri vlogih, kjer so bile električne žice prerezane!«

In že jo je prižgal. Svetloba je bila sicer nekam medla, a vendar tolikšna, da je mrs. Charlsonova razločila dva dobro oblečena moža, ki sta se zdela prej kavalirja kakor vlomilca.

»Mirno lahko vzameta vse!« jima je še enkrat dejala Gloria, »le otroka mi pustita!«

In pokazala je na toaletno mizico, ki je bila na njej odprta skrinjica za nakit in ki je iz nje visela dragocena, prekrasna smaragdna ovratnica.

»Morebiti vaju zanimajo tudi starinske slike?« je plašno vprašala Gloria in pokazala na nasprotno steno.

»Tu imamo na primer pravega Van Dyka!«

Slika je bila pa le žalosten zmazek nekega impresionističnega in morebiti prav zato dokaj neznanega mojstra.

Gloria je vedela, da imajo ameriški vlomilci zelo velike zahteve, zato jima je skušala že vnaprej ustreči.

»Hvala, mrs. Charlsonova, za takšne stvari nama ni. Midva se na to prvič ne razumeva, razen tega se pa zdi, da naju napak razumete!« je odvrnil Bill in se priklonil pred mlado, lepo gospo, ki se je z bledimi ustnicami in plašno izbuljenimi očmi naslonila na blazino.

»Ali se smem predstaviti? Moje ime je Bill Workman in to je moj brat in tovariš John Workman. Lastnika sva največje in najbolj znane izdelovalnice protivlomilskih naprav, naprav proti ugrabljenju otrok in proti stanovanjskim vlomom.«

Mlada gospa se je oddahnila in se olajšano spustila na blazino.

»Tu, mrs. Charlsonova, vam bom pokazal varnostno napravo za alarm, ki docela izključuje, da bi kdo odpeljal vašega otroka iz njegove postelje. V aparatu je vdelana baterija. Pripnete ga samo kot varnostni pas okoli otrokovega telesa. Razen tega izdelujemo električne in telefonske cevi, vi se ne dajo prerezati.«

Bill je vzel iz svoje torbice dolgo kovinsko cev.

»Najino luč za nočno omarico, ki sva vam jo pokazala že pri prekinjenem toku in ki sama deluje, sva vam že pokazala!« je dejal John in njegovi pogledi so se slučajno zapičili v smaragdno ovratnico na toaletni mizi.

»Razen tega bi vam priporočil še alarmni cucelj za otroka,« je nadaljeval Bill svoje pripovedovanje in vzel iz torbice velik gumijast cucelj. »Če

se tega cuclja v temi dotakne tuja roka, zazvoni.«

»Ali imate še kaj?« je vprašala mrs. Charlsonova in z obraza se ji je bralo, da bi kupila od njiju vso zalogo, samo da bi se ju odkrižala.

»Seveda,« je prikimal Bill. »Varovalo proti vlamljanju ključavnic, samodelno napravo, ki takoj zazvoni, če kdo vrata odpre.«

»Ali smem torej vse pustiti pri vas?« je vprašal John in začel kupičiti vse varnostne naprave na nočno omarico.

»Da,« je mrs. Charlsonova medlo pokimala z glavo.

Bill je vzel iz žepa račun in začel pisati.

»Varnostne cevi za električne žice, 40 dolarjev; zraven...«

Počasi in natanko je spisal račun, odločno potegnil črto in sešel.

»Vse skupaj 475 dolarjev!« je rekel nato in položil listek na posteljo.

»Prosim, ali bi mi hoteli prinesiti ročno torbico s toaletne mizice?« je vprašala gospa Gloria in sedla, da bi imela oba bolje pred očmi.

S konci prstov ji je Bill izročil torbico, in preden je denar spravil v žep, ga je še natanko prešel.

»Oprostite, da sva vas motila. Dobro spite!« se je opravičil John in oba sta spet izginila čez teraso.

»Še en whisky,« je poklical John gostilničarja in položil na leseno, vso zrezljano mizo bankovec za pet dolarjev.

»Ali ste naredili dobro kupčijo?« je vprašal gostilničar in stopil bliže.

»In še kako!« se je zasmejal Bill. »Uganila sva namreč čisto novo metodo. Poglej tole!«

In potegnil je iz žepa svojega suknjice smaragdno ovratnico.

Tisti čas je mr. Charlson, ki se je bil medtem vrnil domov, še enkrat z vso služinčadjo preiskal hišo.

»Vse kaže, da sta bila res prebrisana lopova,« je dejal svoji ženi, ko je nazadnje legel.

»Vse alarmne varnostne naprave, ki sta ti jih obesila, so samo ničvedne pločevinaste cevi, a lopova se na svoj posel vendar razume. Čisto po novi metodi ga opravljata.«

Mr. Antony Charlson se je udobno zleknil v postelji.

»Da,« je odgovorila mrs. Charlsonova, ki je še zmerom stala pri svoji toaletni mizici in vneto brskala po skrinjici z nakitom. »Njuna metoda je resda originalna, a bogve, ali se jima tudi obnese? Ali veš, Antony, da sta namesto smaragdne ovratnice odnesla samo ponarejene dragulje?«

(r)

RADENSKO ZDRAVILNO KOPALIŠČE

zdravi z dobrim uspehom bolezni srca, ledvic, živcev, nervozno, želodec, jetra, ženske katere, spolne motnje, nožne žile. Ako trpite od katere teh bolezni ali sploh obiskujete zdravilišče, zahtevajte naš próspekt, v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Direktni vagon za zdravilišče SLATINA RADENCI odhaja iz Ljubljane ob 8.00 ter prihaja v RADENCE ob 14.42.

ji je že dolgo všeč, a zdaj se boji, da se ni preveč izdala, in brž doda: »Tako malo hodim v gledališče.«

»Lepo, da greste z menoj,« se zahvali Ervin, »sicer pa nimava več mnogo časa,« samo pošto bom hitro pregledal in potlej morava iti.«

»Jaz se bom pa med tem preoblekla,« vzklikne veselo ona.

Ervin podpisuje pisma in si ogrne plašč. Toda nje ni od nikoder. Išče jo po pisarniških sobah, vsi drugi uslužbenci so bili medtem že odšli. Nazadnje zasliši njen glas iz zadnje sobe; odpraviti je morala še neki telefonski pogovor.

»Danes ne morem priti, Karel,« pripoveduje v telefon, »nekaj je prišlo vmes, Oprostite, zelo se mi mudi. — Jutri? Se ne vem...«

Anekdote

Pogovor

Nemški slikar Moric v. Schwind (1804—1871) je bil pri vsej svoji dobrušnosti zelo temperamenten. V večji družbi so nekoč slišali iz sosednje sobe lep čas samo njegov glas. Mož je bil očitno zelo razjarjen; zmerjal je na vse glase:

»Osel!.. Biki!.. Tele!.. Scène!..« itd. Ko so Morica Schwinda pozneje vprašali, kakšen živinorejski pogovor je neki imel, je menil malomarno: »Živinorejski? Kaj še! Govorili smo ves čas samo o umetnosti!«

Mazalč

Dunajčan Emanuel Schikaneder je bil vse mogoče: igralec, pevec, gledališki ravnatelj in tudi pisatelj — a nikjer ni prišel čez skromno povprečje. Njegovo ime se je rešilo iz pozabljenja samo zato, ker je napisal libretto za Mozartovo opero »Čarobna piščala. Ko je doživela krstna predstava te opere na dunajskem odru jeseni l. 1791, velik uspeh, je pristopil k Schikanederju neki njegov prijatelj in mu dejal:

»Ljubi Schikaneder, opera je res mojstrovina, čestitam vam k uspehu!«

»Da, da!« je menil Schikaneder precej zvišča, »opera je dobra in z uspehom sem zadovoljen — a koliko več bi se bilo dalo doseči, če ne bi bil Mozart s svojo glasbo opere tako pokvaril!«

Shawovska

K Shawu je lepega dne prišel neki mlad študent in mu povedal, da je dal medicini slovo, ker se namerava posvetiti poeziji in tako koristiti človeštvu.

»Saj ni treba, da postanete pisatelj,« je menil Shaw.

»Zakaj pa ne?« je vprašal začudeno študent.

»Saj ste že koristili človeštvu s tem, da ste se odpovedali medicini,« je menil Shaw.

Opravičilo

Ko so zgraditelja Sueskega prekopa Ferdinanda Lessepsa izvolili za člana Francoske akademije, je v večji družbi pripomnila neka dama:

»Saj ni vendar ta Lesseps nič napisal.«

»Madame,« jo je zavrnil Anatole France, »verjemite mi, zadosti je, da je podpisal delnice Sueskega prekopa.«

Ni bilo težko

Slavni pisec detektivskih romanov Conan Doyle se je odpeljal na neko javno predavanje v Združenih državah. Ustavil se je tudi v Bostonu in na postaji najel taksi, da ga popelje v hotel.

Ko je odprl listnico, da bi plačal svojo vožnjo, se je kočijaž pomenljivo nasmehnil in denar odklonil.

»Če vam je vseeno, sir Conan Doyle,« bi vas namesto denarja, rajši poprosil za brezplačno vstopnico za vaše drevišnje predavanje.«

Slavni pisatelj se je zelo začudil, kako ga je mogel skromni sofer tako hitro spoznati. Vprašal ga je in dobil tole pojasnilo:

»Najprej sem v časopisih bral, da boste danes prišli. Potlej vas je ob prihodu obsulo nekaj časnikarjev in na vašem površniku sem takoj opazil sledove tega napada! Vaš klubok je nedvomno iz Čikaga, kjer ste predavali pred nekaj dnevi; predavali ste pa tudi v Filadelfiji, kakor priča oblika vaše pričke.«

»Neverjetno,« je ves presenečen zamrmral pisatelj.

»In naposled,« je pristavil skromno vrli sofer, »na vseh kovčgih vaše prtljage je izpisano vaše ime.«

DVE ODPOVEDI

Nemški napisala Myra Gruenbergova

Ervin požvižgava neki napev predse. Saj ima vzrok, da je dobre volje. Delo mu je v veselje, predstojnik ceni njegovo sposobnost in hitro bo napredoval. Večeri so posvečeni Manoni; krasne so te ure v dveh, dan za dnem sta skupaj, pohajkujeta po ulicah ali se pa pomenkujeta kje v skritem kotičku kavarne. Včasih mu kajpada dá Manon razumeti, da bi se ji hotelo tudi velemestnih zabav. Toda o tem sta različni misli, kajti on je rajši sam z njo, vendar se vda in gre tu pa tam z njo na ples. Danes jo bo pa presenetil z dvema vstopnicama za gledališče in ona bo zelo vesela. Samo na pošto mora še počakati, ki mu jo bo prinesla strojepiska, potem bo pa hitel na domenični prostor pred opero, kjer se vsak dan sestane z Manono. Zelo dobre volje je in požvižgava vesel napev.

Tedaj zazvoni telefon na pisalni mizi. Manon se javi.

»Drevi!« začne Ervin, četudi je prav za prav hotel počakati s svojim presenečenjem.

»Drevi,« ga prekine Manon v slinski zadregi, »drevi na žalost ne bom prosta.«

Molk. »Kako, prosim?« vpraša Ervin.

»Danes res ne morem — nekaj je prišlo vmes.«

»Vmes je prišlo? Ali mi ne bi pojasnila...«

»Prosim, ne sprašuj me toliko! Ali me pa hočeš mar prisiliti, da ti navidezem kakšno pravljico?«

»To se pravi, da mi ne moreš povedati resnice?«

»Lahko ti povem tudi po pravici: povabljen sem namreč v gledališče. In ker si že dolgo želim malo več zabave...«

»Ze dolgo?«

»Da, Tebi se hoče vedno samo kramljanja, jaz pa...«

»Ako te prav razumem, Manon, tvoji prihodnji večeri ne bodo posvečeni samo meni?«

»Mogoče.«

»Torej... ali mi nimaš ničesar več povedati?«

»Ničesar takšnega, česar si ne misliš že sam.«

»Potem ti želim dobro zabavo. Zbogom, Manon!«

»Zbogom, Ervin!«

To slovo je prišlo zelo nepričakovano. Ničesar ni bilo, kar bi ga bilo pripravilo nanj. Čisto na lepem so ure kramljanja, ki so se zdele Manoni prej tako čudovite, izgubile zanj ves čar. Ali je mogoče prišlo kaj med njima, kar jo je vznemljilo? Nič se ni zgodilo, samo čas je pretekel in samo to ji je bilo očitno zadosten vzrok. Treba je bilo samo primerne prilagoditve, samo človeka, ki ji je slučajno prišel na pot in v svoji objestnosti nič hudega ne sluteč, potrdil zalo dekle v že dolgo porajajoči se odločitvi, da ji je potrebna sprememba.

Ervin nasloni svoj blede obraz na okensko steklo. Pred nekaj minutami ni niti zdaleč slutil, da bi se moglo kaj takega zgoditi — in zdaj je to neomajno, dovršeno dejstvo. Konec je to, neizpodbiten konec, o tem ni dvoma. Ako bi se postavil po robu, ali je sploh še mogoče ubežnico priklicati nazaj? Ne, njegov ponos se temu upira, toda srce mu velevala, da mora skušati odvrniti Manon od te nepopravljive neumnosti.

Se enkrat stopi k telefonu.

»Jaz sem, Manon,« pove in obmolkuje v pričakovanju; hotel ji je dati priložnost, da bi sama vse preklecala.

»Kaj želiš?« vpraša Manon nekam nepotrpežljivo; mogoče ima že klubok na glavi, da bi odhitela na novi sestanek.

Nič ne pomaga, razločnejši mora biti.

»Ali se zavešaš, Manon, da tvoj odgovor ni odločilen samo za drevi, temveč za zmerom?«

»Zakaj?« vpraša Manon iz daljave.

Ervin ne najde takoj pravega odgovora.

»Oprostite,« sili ona, »mudi se mi.«

»O, vidim, da se ti mudi, da bi se me čimprej iznebila.«

»Samo sentimentalnosti nikar! Najini večeri so postali nekam enolični, mar ne? Mlada sem in se želim zabavati.«

Jasno je ko bel dan: otresla se je prejšnje negotovosti; pri prvem telefonskem pogovoru se je še bala, da ga ne bi v živo zadela, zdaj so pa njene besede že odkrita obtožba in izziv. Nekdanje solzave razstanke so dandanašnji nadomestile suhe ugotovitve, mrzle, jasne in trde ko steklo.

»In kdaj se spet vidiva, Manon?«

»Upam, da v par dneh.«

Da, tako govori ženska, ki je še pred kratkim venomer zatrdjevala, da ne bi niti enega dne prestala brez njega.

Ervin si podpre težko glavo. »Pošta,« sporoči strojepiska, ki je stopila z mapo v sobo. Ervin se zravnja, trudeč se, da bi ničesar ne izdal. »Saj ste blede ko zid,« se upa pripomniti strojepiska. »Ali se vam je kaj pripetilo?« Njene besede so tople in polne sočutja. Ervin jo pogleda, prvič dotle jo je pozorno pogledal. Zelo brhka je.

»Ni vredno besed,« skuša pojasniti tjavdan. »Za drevi sem priskrbel vstopnice za gledališče, pa sem dobil košarico.«

»Saj lahko vstopnice nazaj pošljemo,« meni ona; pri prici je uganila, kaj se je zgodilo. O, nemara je dobro, da si olajša srce, drugače ga bo še zadušilo.

»Neka dama...« začne, »verjel sem ji slepo... in zdaj... na lepem... brez vzroka...«

»Da, nekatere ženske,« pritrdi ona.

»Saj ni nič — le sam ne bi maral biti danes,« zajecela izgubljeno. In zdajci se domisli: »ali bi se vam ljubilo iti drevi z menoj v gledališče?«

Na kaj misliš pri krpanju nogavic?

»Ali naj bo to uvodna beseda?« se bo morda ta ali ona nekam presenečena vprašala. Za odgovor sem v zadregi. Saj nimam namena pisati visokodonečih besed, samo pokramljala bi rada o tako vsakdanjih, »strahovito dolgočasnih« stvarih, kakor je krpanje nogavic.

In vendar je krpanje nogavic nekaj takšnega kakor gospodinjstva zabava, nekaka gospodinjstva tiha urica za premišljevanje in kovanje načrtov. Vsaj meni pomeni krpanje nogavic kratak odmor v delovnem dnevu, čas, ko stresem predse kopico skrbi in jih kar po vrsti preručam in pretehtam, a tako, da se mi zde ob zašiti luknji vse lažje in manjše. Morda se ne veste, da je krpanje nogavic umetnost zase? Dovolite torej, da vas z njo seznanim.

Ko sem bila pred kratkim v gosteh pri neki prijateljici, je nanesel pogovor na gospodinjstvo in na poslednji tudi na krpanje nogavic.

»Ena najljubših zabav mi je krpanje nogavic,« mi je živahno dejala prijateljica. »Takole popoldne sedem k oknu in pričnem krpati vse vprek; majhne ljubke nogavice našega fantička — te imajo po navadi največje luknje — potlej resne močeve nogavice, no in h koncu še svoje nežne svilene nogavice. Med tem ko šviga šivanka med nitkami gor in dol, pleče moje misli zlate sanje. Ob otroških nogavkah nehoti pomisliti na našega fantka, kako je že velik in pameten, čeprav ima šele štiri leta, in kako so njegove nogavice skoraj vsake mesece večje. In potlej se spomnim, kako sladke, debele nožice je imel, ko sem mu oblekla prve nogavice, in kako je nerodno stopical po sobi. In kakor vsaka mati pričnem tudi jaz kovati načrte, kaj vse bo še iz tega našega fantka; morda bo velik pisatelj, morda inženir in bo gradil mostove, morda natančen in silen ravnatelj kakšnega podjetja, ali pa morda samo uradnik, delavec, obrtnik. Karkoli že bo, samo srečen naj bo, tako navadno sklenem svoje premišljevanje.

In ko vzamem močeve nogavice v roko, mi uidejo spomini nazaj, v tista leta, ko še nisva bila poročena, ko sva še samo skupaj hodila. Skoro vsakej kadar krpam njegove debele bombažaste nogavice, se spomnim, kako sem mu krpala prve nogavice. V tiste prve nogavice sem naredila luknje jaz. Nekoč sva šla na izlet. Zjutraj je bilo lepo, zvečer, ko sva se vračala domov, naju je pa dež ujel. Bila sem čisto premočena, voda mi je kar čofotala v čevlji. Tedaj mi je moj mož — tedaj je bil še fant — posodil svoje debele bombažaste nogavice, v njegovih visokih gozdericah so namreč ostale suhe. Uh, te nogavice! Svoj živ dan jih ne bom pozabila! Tako so me očulile, da sem prišla s krvavimi petami domov in povrh vsega se je v vsako peto naredila še velika, grda luknja. A ne misli, da sem bila jezna na te luknje. S sveto potrpežljivostjo sem jih zakrpala, v upanju, da bo to natančno krpanje tudi njegova mati opazila in da bo pohvalno dejala: »Vidiš, to dekle mi je vse, ker tako lepo nogavice krpa.« Ne vem, ali je njegova mati res videla te zakrpane nogavice, vsekakor sem ji bila všeč. In dobro je bilo tako. Torej, da ne pozabim; ko sem tiste prešmentane nogavice zašila, kakor je treba, sem pa še na vsak palec z rdečim sukanecem izvezla ljubek, majhen srček. Za spomin, sem si mislila. In tedaj sem se odločila, da bom tudi pozneje, ko bom že gospa in ko bom imela otroke, vsej svoji družini izvezla na nogavice majhna rdeča srčeca. Kje so tisti zlati otroški časi? Optimistka in pol sem bila, danes pa komaj da imam dovolj časa, da zakrpam sproti vse luknje, na srčeca se misliti ne smem.

»Ti si pa cela filozofka,« sem jo podražila. »Kaj pa potlej misliš pri krpanju svojih nogavic?«

»Ah, ne zmanjka mi misli, ne boj se. Kadar jih vzemem v roko in nategnem čez prste, se razžalostim pri vsaki strgani petlji. Saj poznaš te petlje? Strgajo se takrat, kadar je najmanj treba, na primer v cerkvi,

ko hočeš poklekniti, ali pa v gosteh, ko te vsi pod noge gledajo. In ogle-dovaje te grde petlje, se zmerom jezim na razne izumitelje, ki so izumili in pogruntali že vse mogoče stvari, samo trpežnih, lepih in poceni ženskih nogavic še ne!«

»A to vendar ne bi bila nikakršna kulturna pridobitev,« sem ji ugovarjala, pa sem slabo naletela.

»Kulturna pridobitev? Ta je pa lepa! Ali so morebiti tanki kulturna pridobitev? In smrtonosni žarki? In strupeni plini? Je pa že v lepih nogavicah več kulture ko v vseh teh morilnih napravah.«

»Bo že tako, kakor praviš,« sem jo skušala pomiriti, in to se mi je tudi posrečilo. Spet je prišla v roko naspol zakrpamo nogavico, kajti bili sva sami, potlej je pa vzdihnila:

»Heala Bogu, da so še raztrgane nogavice na svetu, sicer menda gospodinja res ne bi vsak dan našla tistih nekaj tihih, lepih minut, ko se lahko vsa preda svojim spominom in sanjam...«

Ali torej še zmerom menite, da je krpanje nogavic tako strahovito dolgočasno?

Saška

Za pridne roke

Praktična gospodinja in mati ne bo nosila sleherne malenkosti k šivlji, ampak bo rajši sama zdaj pa zdaj prišla za škarje in iglo. Zal pa marsikatera ženska še ni imela priložnosti, da bi preizkusila svoje zmožnosti na polju krojaške umetnosti; iz strahu, da ne bi pokvarila blaga, odlašala in odlašala s šivanjem in se tako kajpak ničesar ne nauči.

Razumljivo je, da ni prvo delo nikoli tako lepo in brezhibno kakor dvajseto, zato je najboljša, ako primemo v začetku v roke takšne stvari, ki jih ni škoda pokvariti in ki jih lahko doma ponosimo. Šele pozneje se lahko lotimo tudi občutljivih blag, raznih krepov, svil in jerejev.

Gospodinjki predpasnik nosimo doma, poskusimo torej pri njem svojo umetnost. Prenesimo kroj, ki ga vidimo na gornji sliki na precej debel papir, potlej pa urežimo blago za 1/2 cm širje, a natančno po kroju. Sešijmo. Zdaj prišijemo na sreda pasu precej velik gumb, v spodnjo konico predpasnika pa všijmo ustrezajočo gumbnico. Dve enaki gumbnici všijemo tudi v stranski konici predpasnika, tamkaj, kjer je na kroju zaznamovana črtica s črko A, pa prišijmo dva gumba. Ko bo predpasnik gotov, ga obleci in zapogni, pa boš imela hkrati tudi žep, ki ti bo prav dobro došel pri obešanju ali pobiranju perila.

Na spodnji sliki vidiš ljubko, eno-

stavno oblekeo za šest do desetletno dekletce. Otroci navadno niso razvajeni glede obleke, zato naj jim jo mati brez skrbi šiva, saj še ne vedo, kaj je »linija«, in kaj je »šik«. Sicer so pa navadno doma sešite obleke celo bolj ljubke in čedne kakor razni kupljeni modeli.

Obleke ima dolga rokava, kajpak lahko urežeš tudi kratka, če jo pa izdelaš iz belega platna, bosta dolga rokava lepša, posebno, če ju boš izvezla, kakor vidiš na sliki. Tako dobiš prazno obleko za svojo hčerko. Potrebuješ: 2 1/2 m belega platna in nekaj pestre prejice ali volne za vezanje.

I je polovica prednjega dela, II je polovica hrbta, III so rokavi.

Ko bo obleka gotova in tudi že izvezena, jo polikaj najprej na lice, potlej pa še enkrat narobe. Tako bo vzorec izrazitejši.

Lahka poletna srajčna bluza

Oba kroja sta tako lahka, da ju priporočam tudi začetrnicam, posebno tistim, ki imajo resno voljo, da se izpopolnijo v spretni domači šivlji.

Simona

Porabni nasveti

Cvetlice, ki si jih natrgala in potaknila po vazah, bodo ostale zelo dolgo sveže, ako jim boš vsak dan vodo premenjala in vrgla v vsako vazo ščepec soli.

Zarjavele železne ponve obdrži z vročo soljo, pa bodo kmalu čiste. Ravno tako očistiš s soljo tudi srebrni pribor; ako posodo za mleko poniješ s slano vodo, preden vliješ vanjo mleko, se lahko zaneses, da ti ne bo vzklopelo in ne pustilo masčobe ob straneh.

Ce si v kuhinji po nesreči nekoliko oparite roko, si kanite na rano nekaj kapljic prevretega, a mlačnega mleka; ko bodo prve bolečine pojenjale, si dajajte na rano obkladke, namočene v mleku.

Tudi izbirčni okus

Novi vzorci lahko zadovolji velika izbira naših nove barve novih vzorcev damskega in moškega ugodne cene blaga za pomlad in poletje.

R. Miklauc - „pri Škofu“

Lingarjeva ul. - Pred Skofljo

Trgovina, kjer se kupuje z zaupanjem.

Ljubljana

Kaj pravi znanost o smotrni prehrani

Morda se še spominjate, da sem ob sklepu našega poslednjega gospodinj-skega tekmovalnega omenila, kako čudno se mi zdi, da ni prav nobena gospodinja popisala svojega gospodinj-skega prehranjevalnega načrta s stališča vede o moderni prehrani. Spoznala sem, da mnogo gospodinj še ne ve, da ima tudi znanost pri smotrni prehrani veliko besedo. Dovolite torej, da vas na lahak in prijeten način seznanim z osnovnimi pojmi o novodobni prehrani.

Najbrže ta ali ona že ve, da imamo v naših jedeh mast, ogljikove hidrate, beljakovine in vitamine. Prvo troje nam pomaga pri vzdrževanju in prenosu v telesu, vitamini igrajo pa vse bolj vlogo dobrih dražil in protistrupov. Hrana brez vitaminov ni zdrava, čeprav ima vse druge kemijske spojine. Naša vsakdanja mešana hrana je kolikor toliko primerna za vsakogar in ima na splošno vse snovi, ki jih človeško telo terja in potrebuje.

Vendar ima pa vsak človek glede na svoj organizem, prebavo, starost, poklic in značaj svoje lastne potrebe glede smotrne in zdrave hrane. Marsikatera mati bo torej z največjo spretnostjo in izkušnostjo sestavila takšen jedilni list, da bo prijal vsem družinskim članom. Pri sestavi jedil bomo pa opazili, da se pogosto vse bolj obne-sejo na prvi pogled drage jedi — te imajo namreč več hranilnih snovi — kakor pa nekatere poceni jedi, ki le na videz in za prvo silo nasitijo človeka.

Eno najvažnejših hranil je vsekakor mast, tolstča, a tudi tu moramo ločiti notranjo vrednost in zunanji okus. Okusu kajpak najbolj prija čisto presno maslo. Presno maslo ima hranilno vrednost 760 kalorij,* a samo v presnem stanju. Kakor hitro pa maslo stopimo in tako iztisnemo iz njega vodo, pade tudi njegova hranilnost, pred vsem se pa izgubi skoraj polovica dragocene tolstče. Presno maslo je zaradi svojega prijetnega okusa in zaradi svoje visoke hranilnosti posebno priporočljivo za nekatere bolnike.

Margarina mešanica rastlinskih in živalskih tolstč — ki jo tovarnarji vzporejajo v svojih ponudbah z vrednostjo presnega masla, ima skoraj ravno toliko ali pogosto še več kalorij kakor maslo. Čista svinjska mast ima 880 kalorij, je lahko prebavljiva in zelo prijetnega okusa. Za zdrave ljudi je torej za beljenje čisto primerna. Tolstča, ki jo posnamemo pri perutnini, je sicer zelo hranilna, a težko prebavljiva; zato je za občutljive želodce ni priporočljiva.

Mleko ima precej ogljikovih hidratov, nekaj tolstče in fosforno kislga apna in je torej zelo primerno hranilo za bolnike in za otroke, posebno v razvojni dobi, ko zelo hitro rastejo in potrebujejo dosti apna. Vendar mleko samo ni posebno idealna hrana; šele v zvezi z zelenjavo, sadjem in sirom si pridobi svojo nenadomestljivo vrednost.

Sir je nenavadno primerna jed, saj ima 390 kalorij in je eno najboljših nadomestil za meso, ker ga tudi želodec dobro prebavi. Zal pa še zmerom prevladuje mnenje, da je sir nekako razkošje, čeprav ljudje pri tem ne pomislijo, da je tudi meso drago in da bi se kupovanje sira na debelo dobro obneslo, posebno pri večji družini. Imenitna je na primer južina iz mleka, zelenjave in sira; privoščiti bi si jo morali vsaj vsak drugi dan.

Kruh ne more biti samostojno hranilo, ker ima premalo kalorij, namreč samo okrog 200. Ravno zato potrebuje dopolnila, na primer v mleku, mesu ali sirom, in zato nehoti rajši jemo kruh s temi dodatki. Riž je nenavadno redilen, saj ima 400 kalorij, a manjka mu beljakovin in redilnih soli; pridati mu moramo torej mast, sladkor, čokolado ali sadje, šele potlej postane ena najprimernejših in najlažje prebavljivih jedi.

Razočarani bomo pa pa pri mesu, saj je redilna vrednost mesa — seže samo do 380 kalorij — v primeri z visokimi cenami mesa dokaj majhna. Največ železa in hranilnih snovi ima divjačina, takoj za njo pridejo razni notranji organi: srce, pljuča, ledvice, itd. Teletino in perutnino zaradi visoke cene dajemo na splošno samo bol-

nikom; gosi in rače imajo sicer dosti tolstče, so torej po mnenju nestrokovnjakov redilne, po mnenju moderne gospodinj pa težko prebavljive in zato nekoliko manj primerne za ljudi, ki dosti sede.

Premalo vpoštevana, a zelo dobra jed so ribe. Ribe imajo precej beljakovin, so lahko prebavljive in imajo hranilne soli; dobro bi bilo, da bi bile vsak teden vsaj enkrat na vsaki meščanski mizi, denimo ob petkih.

Stročnice, posebno pretlačene, so za občutljiv želodec izvrstno hranilo. Imajo dosti beljakovin in so zelo priporočljive v zvezi z raznimi tolstčami.

Kaj pa naš ljubljani krompir? V vezi s sladkorjem, mlekom, presnim maslom, dastjo in sirom je ena najprimernejših jedi, zmerom dobro došla na bogatinski in na reveževi mizi. Krompir ni drag, kmalu nasiti in je lahko prebavljiv.

Zelenjava sicer ni zmerom poceni, v njej je pa toliko ogljikovih hidratov, železa, hranilnih soli, vitaminov in tudi celuloze, da je ne moremo dovolj prehvaliti in priporočiti. Zelenjava, posebno presna, naj bo vsak dan na vsaki mizi. Isto velja za presno sadje.

Ustavimo se še pri jajcih, da ne bomo v našem gospodinjstvem kramljanju tega ali onega izpustili. Jajca so na prvi pogled draga hrana, a ker imajo mnogo železa in soli, hkrati pa beljakovin, jih moderna veda o prehrani priporoča posebno bolnikom in otrokom.

Končajmo z močnatimi jedmi. Najboljše je, ako jih pripravimo doma; posebno dobro je, če je v njih dovolj tolstče in sladkorja, potlej niso samo okusne, ampak tudi hranilne. Tudi orehi, fige, rozine in datlji po svoji notranji vrednosti niso dragi.

Upam, da se bodo gospodinjke znale ravnati po teh nekaj navodilih, ne da bi jim bilo treba godrnjati, češ, da niso kemičarke. Mislim pa, da je dolžnost vsake matere in gospodinjke, da svojo družino kar najbolj smotrno prehrani in tako dvigne njeno telesno in moralno razpoloženje!

Naša kuhinja

Kaj bo ta teden na mizi?

Četrtek: Grahova juha, žganci, za-beljeni z ocvirkom, kompot. — **Zvečer:** Mrzel narezek, francoska solata.

Petek: Zelenjavna juha, linška torta, kompot iz svežega sadja. — **Zvečer:** Krompirjevi svaljki s solato.

Sobota: Rezanceva polica s solato, sveže sadje. — **Zvečer:** Goveji golaž.

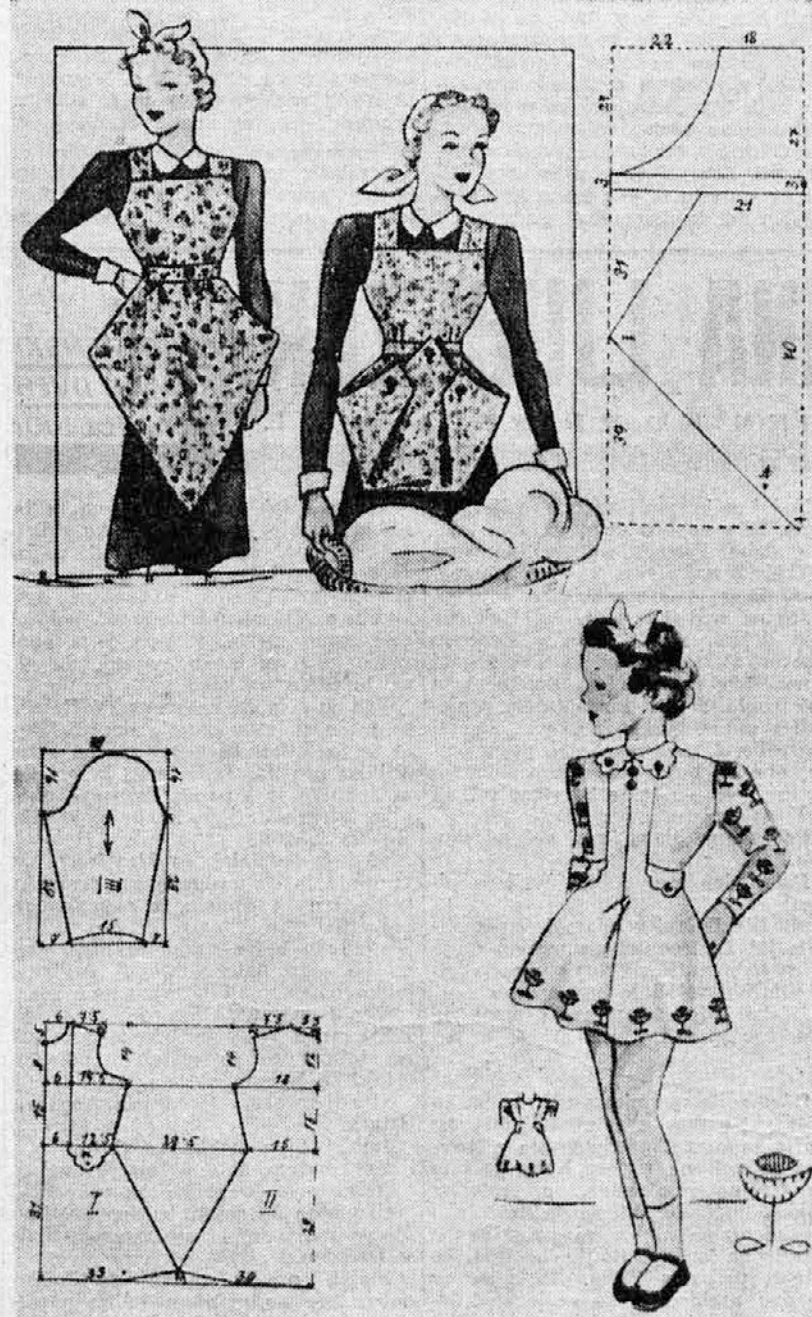
Nedelja: Goveja juha z rižem, naravnih zreski z mešano solato, artičoke v olju, dušen krompir, kompot. — **Zvečer:** Vampi s parmskim sirom.

Ponedeljek: Ponvičniki, špinata v omaki, krompirjev pire, kuhane te-lečje kosti. — **Zvečer:** Rižota s solato.

Sreda: Golaževa juha, kumarična solata, krompirjev pire, govedina. — **Zvečer:** Palačinke, nadevane s sirom, kompot.

POJASNILA

* Francoska solata: Že na rezance zrezano in zabeljeno glavno solato nakupiti v skledo. Vrh nje razporedi v obliki zvezde na kocke zrezane sardine, skozi redko sito pretlačene rumenjake trdo kuhanih jajc in na rezance narezane beljake. Na vrh in med zvezdo naloži še kapre ali pa olive.

O ZAKAJ morajo trpeti dojenčki na kožnem vnetju in nadležnih izpuščajih?

K ZAKAJ morajo trpeti matere, da jih pri dojenju mučijo razpoke in razbolele prsi?

A ZATO, ker matere še ne vedo za hitro in zanesljivo pomoč, ki jo nudi obema edino pravo rastlinsko mazilo

M »OKAMA«

A Dobi se v lekarnah in drogerijah, skat-leca din 8. Razpošilja proti predhodne-mu nakazilu din 10 (tudi v znamkah): Lekarna Mr. J. Oblak, St. Vid nad Ljubljano

* Kalorija je tista množina to-plate, ki segreje 1 liter vode za 1° Celzija.

Problemi našega časa

Možje številka dve

Trije možje, ki vidijo trije diktatorji v njih svoje naslednike

Usoda treh med največjimi narodi sveta je v rokah treh mož: Benita Mussolinija (55 let), Adolfa Hitlerja (49 let) in Jožefa Staljina (59 let). Kdo je pa tisti, ki jih bo v danem primeru nadomestil?

Mussolini si je izbral grofa Galeazzo Ciana de Cortellazzo, moža svoje najstarejše hčere Ede, italijanskega zunanjskega ministra, spretnega diplomata in nenavadno drznega letalca. Leta 1927. je duce izjavil, da se njegov naslednik še ni rodil; res je bil tedaj Galeazzo Ciano v politiki toliko kakor v povojih, kajti svojo prvo politično službo je nastopil šele šest let pozneje. Komaj se je pa pričel vzpenjati po lestevici uspeha, že je bil njegov vzpon presenetljivo strm in hiter.

Galeazzo Ciano je potomec plemiške rodbine; njeni predniki so bili pred stoletji pirati. Njegov oče je trčal vojsk in zmožni diplomat admiral Constanzo Ciano, eden prvih italijanskih plemičev, ki so se priključili mlademu fašističnemu gibanju bojevitvega urednika Benita Mussolinija. Ciano sin Galeazzo je bil vnet pristav fašizma, še preden je izpolnil 20. leto.

Leta 1925, tri leta po pohodu na Rim, je grof Galeazzo komaj prestal skušnjo za vstop v diplomatsko službo. Nekaj let je opravljal svojo birokratsko dolžnost v Južni Ameriki, potlej je pa odpotoval v Peiping, kjer je služil pod enim največjih mojstrov diplomacije, pod poslanikom na Kitajskem in pomembnim Danielom Varejem. Med tem je pa admiral Ciano s pre-

tkanostjo izkušenega bojvodka stal v Rimu na straži; videc, da namerava ministrski predsednik Mussolini rešiti rimsko vprašanje s sklenitvijo dogovora s papežem Pijem XI., je poskrbel, da so njegovega sina poklicali s Kitajskega domov. In res je bil skrajni čas, da ga je vrnil v diplomatsko službo kot prvega tajnika italijanskega poslanca pri Sveti Stolici.

Uspešno delo, ki ga je tamkaj vršil grof Ciano, je prineslo v njegovo življenje odločen preobrat; po strastni, presenetljivo kratki snovitvi Ede Mussolinijeve, je šla njegova pot strojno navzgor. Kmalu po poroki je mladi par odpotoval v Sanghaj; tamkaj je Edda brž po prihodu rodila sina, Fabrizioja, ki mu v družini še zdaj pravijo 'mali Kitajček'. Grof Ciano je kot italijanski generalni konzul v Sanghaju postal predsednik komisije Zveze narodov, ki je preiskovala japonsko bombardiranje Sanghaja, ko je 'mali Kitajček' imel komaj pet mesecev in ko so ga še povijali v plenice. Potlej je grof Ciano napredoval za poslanika na Kitajskem, od ondod je pa odšel na londonsko gospodarsko konferenco; tamkaj je dosegel na skrivaj edini uspeh konference, še preden jo je torpediral predsednik Roosevelt — uređitev italijanskih zahtev glede kitajske odškodnine še izza boksarske vstaje.

Ko se je vrnil v Rim, se je Ciano in njegovi družini odprla kariera tudi družabno; Edda je presenetila angleško kolonijo z 'angleščino', ki se je je naučila od žen ameriških mornariških častnikov v Sanghaju. Njen mož je postal tedaj 'il capo dell'Officia Stampa del Capo del Governo' (glava tiskovnega urada, glave vlade), to se pravi, šef tiskovnega urada predsednika vlade, in je pozneje napredoval v ministra za tisk in propagando. Ciano ni nikoli mogel razumeti, zakaj inozemski poročevalci ne pišejo svojih poročil z istim fašističnim navdušenjem, ki se mu je zdelo povsem naravno, ko je še sam delal kot častnik pri nekem rimskem časopisu. Toda v 'propagandi' nista ne Edda in ne Galeazzo videla velike bodočnosti. Ko se je duce pripravil na pohod v Abesinijo, so že poskrbeli, da je grof Ciano kot letalec vrgele prvo bombo in kot voditelj konjeniške oddelke kot prvi Italijan vkorakal v Addis Abebo. On in oba Mussolinijeva sinova, ki sta ravno tak metala bombe, so s toliko uspeha skrbeli za debelo tiskano poročila v časopisih, da je oče Mussolini naposled prepovedal sle-

herno imenovanje njih imen v takšni zvezi, boječ se, da se ne bi prevzeli. Ciano je po mnenju svojih letalskih tovarišev sicer samo povprečen pilot, zato pa drzen ko le kdo.

Ciano pojé več špagetov z obilno zalogo presnega masla in s parmskim sirom, kakor se zdi Eddi, da je dobro za njegovo postavo; le redko zvrne pa kakšen cocktail, ki o njem Italijani mislijo, da redi; sicer pa pri vsakem obedu popije kozarec do dva vina. Ko je Mussolini uvedel sadno dieto, je storil to tudi njegov zet Ciano.

V Rimu se vozi Ciano v veliki pet sedežni limuzini 'Alfa Romeo' in k njemu se zatekajo Eddini prijatelji, kadar bi radi, da bi razveljavil povabilo na policijo zaradi kršenja prometnega reda. Vsak dan o pol sedmih zvečer stoji zunanji minister Ciano pred diktatorjem Mussolinijem, da se z njim izčrpa pogovori o razvoju zunanjih dogodkov, potlej jo pa mahne naravnost domov k večerji, ali pa na to ali ono kar se da sijajnih rimskih družabnih prireditve, ki so Eddi tako pri srcu.

Na zunaj je grof Ciano takšen, kakršnega si predstavljamo tipičnega Italijana; rekli bi, da je prej majhen ko visok, čokot in širokopleč, zelo temnopolt in črnolas. Črte na njegovem obrazu pričajo o živahni inteligenci, poživljajo jih pa še ogledno črne, žive oči. Po naravi ni afektiran, je odkrit in dobrovoljen. Po tem vidimo, da je zelo podoben duceju. Ta podobenost je še večja, kadar nosi uniformo in se še sam potrudil, da jo podčrta s posnemanjem najznačilnejših Mussolinijevih gibov in načina njegovega govorjenja.

Cianovi lanski politični uspehi so njegovo priljubljenost pri ljudstvu in njegov diplomatski položaj še znatno okrepili. Njegovo delovanje v zunanjem ministertvu spada v čas, ki ga lahko označimo kot zlato dobo italijanske diplomacije; značilno zanjo je štirinajst dejanskih ali vsaj pravnih priznanj italijanske Abesinije, sklenitev pol tucatata važnih trgovinskih pogodb, med njimi s Francosko in Veliko Britanijo; pomembni sporazum med Italijo in Nemčijo, utrditev razmerja med Italijo, pokojno Avstrijo in Madžarsko in naposled pogodba med Italijo in Veliko Britanijo.

Govorice, da se namerava Adolf Hitler prej ali slej umakniti na mirnejšo postojanko predsednika rajha, so sprožile ugibanja o njegovem domnevnem nasledniku. Poleg fuhrerja je najvidnejša osebnost tretjega rajha ministrski predsednik vojni maršal Hermann Wilhelm Göring. Göring je nedvomno nacionalni socialist štev. 2; s svojo mogočno močnatostjo in s svojo strastjo za vojaški blesk ugaja povprečni nemški miselnosti nedvomno vse bolj kakor ostali sodelavci Adolfa Hitlerja.

Menda pozna vsak Nemec vojaško zgodbo, ki kaže Göringovo viteštvo

v pravi luči. Kot eden največjih letalcev v svetovni vojni in naslednik padlega velikega letalskega junaka barona Manfreda von Richthofna — prevzel je namreč poveljstvo po njem imenovane slovite letalske eskadre — se je nekoč spustil v boj z nekim danskim letalcem, ki se je boril na francoski strani. »Moja strojnica je odpovedala,« je pozneje pripovedoval Danec, »in ko je Göring opazil, da se ne morem braniti, je švignil mimo mene, dvignil roko k čepici v pozdrav in odbrzel dalje.«

V marsikaterem pogledu je Göring vsekako pravo nasprotje Fuhrerja. Sicer imata oba isto žilavost in trdnost volje, a tu se njuna sličnost že konča. Hitler fanatsko zaupa v svojo idejo; selfmademan je, s skromnimi potrebami in z nekakšnim strahom pred slehernim osebnim dotikom — nekakšen estet je. Göring, potomec višjega vladnega uradnika in častnika, sam vzgojen kot pruski častnik, ima pa vse lastnosti, ki jih Nemci obsežajo z besedo »Herr« (gospod). Ljubi nevarno, a prekipajoče življenje, je realen politik, machiavelističen ko le kdo, a vendar tudi romantik, kompliciran, pogosto pustolovski, a nikoli enostranski. Danes je vojak, državnik, govornik, organizator in diplomat, poznavalec in zaščitnik umetnosti in sportnik.

Podoben kakor Mussolini tudi on ljubi 'grandezzo' — vse, kar je veliko in veličastno — zavedajoč se priljubljenosti pri ljudstvu, ki mu jo prinaša. Znan je po svojih neštetih uniformah, po zapovedovalnem nastopu in po svojem kraljevskem življenju. Göring je temperamenten in nekoliko nečimern; vendar je pa on eden izmed redkih narodnosocialističnih voditeljev, ki imajo smisla za humor, in prvi, ki se gromko nasmeje na rovaš neštetih anekdot, krožečih o njem. Predvsem je pa Göring človek dejanja s črto nasilnosti v svojem značaju. Se zmorem se ga drži hrabrost drznega letalca iz svetovne vojne, letalca, ki je sestrelil v zraku okrog štirideset nasprotnikov.

Ko se je vrnil iz vojne domov, je svoja odlikovanja zagnal v brk revolucionarjem, ki so prevzeli vlado Nemčije, in izvalil revolucionarni vojaški svet, ki ga je pozdravil. Sprito takšnih okoliščin si kajpak v Nemčiji ni mogel napraviti eksistence; tako je postal poklicni pilot na Danskem, pozneje na Švedskem. Pri nekem prisilnem pristanku v bližini nekega dvorca se je seznanil z baroneso Karin von Fockovo, se pozneje z njo poročil in ostal njen življenjski drug vse do njene smrti leta 1931. Leta 1935. se je poročil z igralko Emmy Sonnemannovo in jo pozneje imenoval za državno igralko v pruskem državnem gledališču, ki je bilo pod njegovim vodstvom.

Med tema obema zakonoma je odkril Göring v sebi svoje politične sposobnosti. Leta 1923. je prišel pod Hitlerjev vpliv in se je v istem letu skupaj z njim in Ludendorffom udeležil

ponesrečenega prevrata v Monakovem. Ko so pričele strojnice sipati ogenj na demonstrante, je padel zadet od krogel v svoje stare vojne rane.

Njegovo prejšnje delovanje na narodnosocialističnem polju ga je prisililo, da je zbežal iz Nemčije, a leta 1927. se je po amnestiji spet lahko vrnil v domovino. Kmalu je postal prvi izvrševalec narodnosocialistične revolucije in Hitlerjeva desna roka. Ko je Hitler leta 1932. preplaval deželo in postal glava najmočnejše stranke, je imenoval Göringa kot kandidata za predsedstvo parlamenta; tudi druge stranke, do zadnjega zveste tradicijam parlamentarizma, so soglasno oddale zanj glas.

V naslednjem letu je storil Göring vse, kar je mogel, da bi omejil ekscese 'divjakov' v narodnosocialistični stranki. Večkrat mu je to spodletelo, a obračun je prišel 30. junija 1934. leta s 'čiščenjem stranke'. Ta obračun je bolj ko kar koli utrdil prijateljstvo

med Hitlerjem in Göringom. Moč se je dobesedno zljila v njegove roke. Najvažnejši je njegov položaj kot voditelja štiriletk, ki naj v njej postane Nemčija dovolj močna, da bo sama iz sebe krila vse svoje potrebe. Razen tega je pa Göring še pruski ministrski predsednik, vrhovni poveljnik nemškega letalstva, pehotni general, general pruske državne policije, predsednik rajhstaga, predsednik pruskega državnega sveta, vrhovni državni lovec in vrhovni državni gozdar, titularni šef pruske Gestapo (tajne policije), vodja čet SS in po najnovšem generalfeldmaršal.

V vseh mogočih krogih šušljajo, da je diktator Jožef Staljin izbral za svojega naslednika vrhovnega poveljnika sovjetske armade maršala Klimenta Vorosilova (vsi tovariši mu kar po bratovski pravijo 'naš Klim'). Staljin je praktičen človek in ve, da bo moral lepega dne umreti; zato hoče, da bi njegove škornje nosil po njegovi smrti človek, ki bi bil po njegovem sreču in okusu. Tovariš Klim je mož po njegovem okusu; Staljin in Vorosilov sta stara prijatelja in Vorosilov ni nikoli pozabil, kako ga je Staljin v prvih letih revolucije branil pred Trockim.

Vorosilov se je rodil leta 1881. in je torej komaj dve leti mlajši od diktatorja; sin je vojaka, ki je dolga leta

služil v armadi carja Nikolaja. Pri vrtnitvi v civilno življenje je bil Vorosilov star, že prestar, da bi si mogel poiskati kaj drugega kakor priložnostno delo pri veleposestnikih in pozneje pri železnici. Tedaj sta morala Klim Vorosilov in njegova mala sestra obresti nešteto vasi, da sta priborila nekaj kruha. S sedmimi leti je bil Vorosilov že pomožni delavec v neki valjarnici. Tako se je razvil v pol kmeta, pol proletarca; »tovariš Klim« pozna pekoče stepno sonce prav tako dobro kakor rudniško temo in umazanost bednih stanovanj v tovarniških mestih. Čeprav ni znal do svojega dvajsetega leta ne pisati in brati, se je s stalnim čitanjem po zaporih razvil v izobraženca: cele strani Marxa in Engelsa zna citirati na pamet.

V črnih dneh zadušene revolucije leta 1905. je bil Vorosilov klepar v tovarni lokomotiv v Lugansku. Organiziral je med svojimi tovariši vojne enote in je predsedoval enemu prvih sovjetov v Rusiji; zaprli so ga, a takoj spet spustili, kajti delavci so zagrozili, da bodo tovarno pogнали v zrak, če ne bodo vrnil svobode njihovega voditelju. V Caricinu — zdaj Staljingradu — sta Vorosilov in Staljin leta 1918. ustavila prodiranje belih, a Trocki ni bil zadovoljen s prično vihravo taktiko. Leta 1920. se je Vorosilov boril proti beli armadi barona Wrangla in je pri nekem konjeniškem napadu le za las ušel smrti. Istega leta je vodil svoje čete proti Poljski, naslednje leto je pa iztrebil v severnem Kavkazu še poslednje ostanke bele armade.

Leta 1924, ko je umrl Lenin in ko je Staljin Trockega izpodrinil, je 'tovariš Klim' napredoval za vrhovnega poveljnika čet moskovskega okrožja. Postal je član in pozneje predsednik revolucionarske vojnega sveta v republiki (najvišje vojaške organizacije v Rusiji); leta 1925. je pa napredoval v ljudskega komisarja za armado in mornarico. To je še danes njegova glavna funkcija (razen manjših sprememb, ki jih je pred kratkim uvedel Staljin v mornarici in letalski armadi), le da se ta urad danes imenuje 'Ljudski komisariat za obrambo'.

Staljin si želi naslednika iz vrst vodilnega velikoroknega plemena, ki bi pa hkrati predstavljali tudi ostale veje zvezne republike. Vorosilov ustreza tej zahtevi. Ukrajina ni samo njegova ožja domovina, ampak tudi prizorišče enega največjih razdobj njegove revolucionarne preteklosti. Črte na njegovem mehkem, nekoliko mesnatem obrazu nas spominjajo značilnosti ruskih tipov, ki prevladujejo v južni Rusiji. Vendar pa Vorosilov tudi sever prav dobro pozna, kajti leta 1907. ga je car pregnal v Arhangelsk. Agitiral in bojeval se je pa tudi v nekdanjem Petrogradu in Kronstadtu. Bil je delavec in organizator med Tatari, Armeni in Georgijci. Ob strani svojega sedanjega voditelja se je pa vojeval ob dolnji Volgi.

Če ima Vorosilov kakšno napako, je ta napaka v tem, da ni dovolj nezaupljiv, daljnoviden in odločen, da bi odkril in uničil sleherni opozicijo, ki bi utegnil pozneje trčiti obnjo. Staljin se tega zaveda; neka teorija trdi, da je neprestanemu 'čiščenju' v Rusiji vzrok Staljinova želja, da že zdaj odstrani Vorosilovu vse možne zapreke s poti.

(»Everybody's Weekly«, London)

PREPOVEDANA LJUBEZEN

PO NEMSKEM IZVIRNIKU PRIREDILA R. L.

* LJUBEZENSKI ROMAN DVEH MLADIH LJUDI

10. nadaljevanje

Cele dva dni nisva druga z drugo spregovorili niti besedice. Jaz pogovora nisem mogla začeti. Pretrpko razočaranje in prepekoča bol sta me prevzeli in sam Bog ve, kako sem se je zela na Jurija. Heleno sem puščala samo doma in sem po cele ure tavalala okoli po parku, dokler me ni naposled prignal domov strah, da si ne bi v sanoli kaj naredila. A ko sem stopila v sobo, sem jo našla prav takšno, kakor sem jo bila zapustila. Zdelo se je na svojem stolu in zdelo se je, da me ni niti pogrešila. Nazadnje nisem mogla več vzdržati. Sedla sem k njej, jo vzela v naročje in se izjokala.

»Ah, teta,« je zajecjajala, »nikar ne jokaj! Saj nisem vredna, da bi se kdo zaradi mene žalostil!«

»Ne,« sem zahtela, »še dolgo življenje imaš pred seboj in mnogo dobrega se utegneš narediti. Ne smeš se zapustiti. Poiskali bova službo, primerno tvoji izobrazbi.«

»O, najrajši bi umrla...«

»Heleno,« sem jo zavrnila, »živeti moraš in se pokoriti!«

»Pokoriti?« Zastrmela je predse in groza jo je obšla »Ali bom zmogla? V mojem sreču je nad vsemi bolestinami zmerom le žgoče hrepenenje po njem.«

»Heleno, mar ne veš, da si lastiš tujo lastnino? Ne, ne...«

Tedaj se je spustila v pretresljiv jok. »O, le predobro vem, da sem tako zelo slaba! Pomagaj mi, teta, pomagaj mi! Kako naj živim, tje naj vzamem moč, da ga bom pozabila?«

»Nekoč sem ti že obljubila, Helena,« sem dejala, »da ti bom v življenju zmerom stala ob strani in ti pomagala z nasvetom in dejanjem, kolikor bom pač mogla. Stvari je zdaj treba pogledati v obraz. Skušaj popraviti, kar si zagrešila. Živi za reveže ali pa za bolne, obe se bova posvetili samaritan-skemu delu, potlej se bo vihar v tvoji duši polegel.«

Pobesila je glavo in ni več odgovorila.

Drugi dan sem dobila Jurijevo pismo:

»Bodite Heleni v oporo in ne zapustite je! Ta trenutek ne morem zanjo ničesar storiti, Karla ima namreč vnetje pljučnih vršičkov in mora na morje. Kakor hitro bo ozdravela, upam, da bom vse spravil v red.«

Jurij.

Odgovorila mu nisem nič. Iz pastoričnega pisma ova zvedeli, da bo Karla za praznike odpotovala z Breiterjevo Loto na riviero. Karla je bila na Heleno zelo huda, in pastorka kajpak tudi. Ne bi smela biti tako sentimentalna in baš za praznike vse pustiti na cedilu. Boljša bi bilo, če bi jaz prišla v Züllo. Karla se je obupno prehladila, ko se je spet lotila gospodinjsva. Začasnno je priklenjena na posteljo.

»Še tega je bilo treba!« sem rekla Heleni. Dekle je bila blede ko zid.

Neskončno žalosten je bil najin sveti večer. Tisto uro, ko se vse pripravljalo za začetek praznikov, sva hodili s Heleno po samotni poljski poti zunaj mesta. Helena je z nerazumno naglico hitela naprej, da se ne bi zdela upeljana.

Vas je bila že za nama, a Heleni se je še zmerom mudilo naprej. Zdelo se je, kakor bi mene zraven sebe niti ne opazila. Tedaj sem jo prišla za roko in jo prisilila, da se je obrnila. Zdelo se mi je, kakor bi jo bila zbudila iz sanj.

»Ali je še daleč do Dresdna?« je vprašala in se naslonila na drevo, ki se je črno vzpenjalo iz zasneženega polja.

»Najbrže bo, a nazaj do prve vasi ne bo tako daleč. Tamkaj se bova lahko odpohčili ali si pa najeli voz.«

Vrnila sva se. Nasproti nama je pihal mrazel veter in šele med vaškimi hišami se je nekoliko poleglo. Zdalje je Helena obstala.

»Pojdi,« sem ji dejala, »greva dalje!«

Dekle je pa zmajalo z glavo.

»Ne morem, teta, ne morem več...«

Nežno sem jo prišla za roko.

»Tu bova že dobili kakšno gostilno ali pa vsaj voz, da se bova odpeljali v Dresden.«

Stopili ova v veliko gostilniško sobo, kjer se je ob nedeljah popoldne zbirala pri kavi ali pivu dresdenska gospoda. Gostilničarka se je

zelo začudila, kajti na takšen dan ni pričakovala gostov.

Naročila sem kavo, povedala, da sva na izletu zašli, in jo vprašala, ali bi mogli dobiti voz, da bi se peljali v mesto.

Na srečo je bil v gostilni neki kočijaž iz Dresdna in je dejal, da naju bo vzel s seboj, če bova počakali kakšne pol ure, da se njegova konjica odpohčeta.

Nama se ni nikamor mudilo. Nesrečnega dekleta je bilo kar groza pred samotno najinega stanovanja, kjer sta jo z dvojno silo obhajala strah in hrepenenje. Sedela je za mizo, boljšala v vzorec rdečega namiznega prta in tjavdan srebrala vročo kavo. Silila sem jo, naj pokusi malo božičnega kolača, ki ga je bila gostilničarka kar sama od sebe prinesla na mizo in ki se je o njem pohvalila, da se ji je letos posebno dobro obnesel.

»Vas pa najbrže nekaj boli, gospodična?« se je nato zaupno obrnila k Heleni.

Hitro sem ji odgovorila:

»Da, gospodični je umrl oče.«

»Ah!« je sočutno menila kremarica, »hudo je to, gospodična, a najhujše še ni. Mnogo hujše je, če vam umre otrok, kakor je meni. Odkar mi je hčerka skočila v vodo, neokrasim nikoli več božičnega drevesca. Prehud udarec je bil to zame. In zakaj je dekle skočilo v vodo? Ker jo je v mestu nekdo zapeljal in ker si doma ni upala tega povedati, kajti vedela je, da bi jo oče pri priči ubil. Druge poti pa ni imela, kakor da si je ubožiča sama vzela življenje. Samo to vam lahko rečem, gospodična, to so čisto druge bolečine, kakor če vam umre oče, ki je star in ga poklopjete z vsemi častmi.«

Gospa je pokimala z rosinimi očmi in vzela prazni skodelici.

Heleno je imela tisti trenutek ti-

sto spačen obraz, a ni se niti zganila, le zastokala je.

Plašno in nepotrepljivo sem zrla skozi okno v prihajajoči večer. Počasi je začelo snežiti. Sneg je naleta-val v debelih kosmičih. V sosednji hiši so prižgali božično drevesce. Kočija je nazadnje le zapregel. Sedla sva v kočijo in ker je Helena zeblo, da je kar šklepetala z zobmi, sem jo dobro pokrila z debelo odejo. Skoraj eno uro smo se vozili, preden smo dospeli v mesto.

Kakor omotena se je Helena opotekla čez prag in se sesedla na najbližji stol. Shoji nezastirano okno je bila luč ulične svetilke in obsevala njen blede obraz. Ko sem hotela mimo nje, me je trdno zgrabila in mi prihajeno rekla s strtim glasom:

»Teta Ana, ne morem več živeti. Življenje se mi zdi neznočno.«

Odgovoriti ji nisem mogla nič, le sočutno sem jo pobožala po lasih. Nisem vedela, kaj naj ji svetujem, zato sem sedla tesno k njej in jo privila k sebi, kakor bi bila ubog, zmuden otrok...

*

Na Silvestrovo okoli šestih je pozvonilo. Stopila sem k vratom, da bi pogledala, kdo je. Tako sem se prestrašila, da me je kar nujaj vrglo. Pred menoj je stal — Jurij.

»Gospodična Meissnova, ne maram razburjati Helene, a z vami moram govoriti,« je šepetaje dejal. »Prosim vas, določite, kdaj se lahko sestaneva. Stanujem v hotelu Metropolu.«

Stopila sem v vežo in zaprla vrata za seboj. V medlem svitu svetle svetilke sem videla, da je mnogo pre-stal in da se trpi.

»Zdaj? Danes?« sem vprašala.

»Kadar želite. Vsak trenutek sem vam na razpolago.«

»Dobro! Pričakujte me jutri okoli desetih. Helena bo mislila, da sem v cerkvi.«

»Kako je Heleni?« je plašno vprašal.

»Menda si lahko mislite, da je pretresena v dno duše,« sem žalostno odgovorila.

Jurij je molčal in z žgočimi očmi strmел v vrata najinega stanovanja, ki je vedel, da je za njimi ona. Potlej je vzel klobuk.

»Na svidenje torej. Hvala vam,« je prijazno dejal in odšel.

Kar sem drugi dan zvedela v hotelu, je bilo strašno strašno. Čisto na kratko:

Zakon s Karlo je kuhala njegova mati. Le če bi se poročil z bogato nevesto, bi lahko obdržal obe graščini. Posestvo, ki mu je bilo za materjo najdražje na svetu, je bilo na kocki in bi šlo na boben, če ne bi kmalu dobil denarja, da bi ga rešil. Zato je zdravnik tudi dejal, da je mater napadla ena tistih nevarnih ženskih bolezni, ki se nedvomno končajo s smrtjo, in zato je dolgotrajni hišni zdravnik tudi prosil, naj bomo prizanesljivi z bolnico, da se ne bo razburjala in je ne bo nič skrbelo, če je nočemo spraviti v grob. In prav zato je brez pomišljanja pristal na materino prošnjo, da naj se poroči s Karlo.

Karla je dobra in pametna, rada ga ima in za posestnico je kakor ustvarjena. Skromna je, odločna, in na koncu koncev razumski zakon tudi ni najhujše. In na vse zadnje... Karlo bo bogata in bo prinesla v zakon lepo doto.

»Moja mati,« je nadaljeval Jurij, »je tudi nagovorila Karlo, da je šla z njo v Halle, kjer je mislila vprašati tamkajšnjega zdravnika za nasvet, in tako pripravila srečanje med Karlo in menoj. Kmalu nato mi je naš odvetnik pisal, da je naš glavni upnik odpovedal hipoteko, najbrže v namenu, da bi Züllo prevzel sam, ker je vedel, da smo v stiski.

Slavni zdravnik v Halleju je dejal, da bo mati še živela, če bomo z njo zelo obzirni, in v tej stiski sem privolil, da je namesto mene zasnubil Karlo. Tega ne bi bil smel, saj se je vse v meni temu upiralo. Nisem človek, ki se prodaja, ki se lahko samemu sebi nalaže... In to se je maščevalo, kakor ste videli, strahovito maščevalo, in ona, ki mi je najljubše in najdražje na svetu, njo sem pahnul v nesrečo... v trenutku, ko me je skoraj od pamet spravila bol, da jo bom izgubil... A verujte mi, gospodična Meissnova, ni šlo brez boja!

Helena sem vzljubil tisti trenutek, ko sem jo prvič videl, vzljubil sem jo s tisto globoko ljubeznijo, ki jo človek občuti le enkrat samkrat v življenju. Svojo bodočo ženo sem si zmerom predstavljal takšno, kakršna je Helena. Dobro, pametno, nežno in lepo.

Pred poroko sem ves obupan taval okoli, in čim dalje so bile od mene in moje matere denarne skrbi, ki jih je pregnala Karla, toliko težje so se na drugi strani kupile duševne muke, ki so podžigale mojo ljubezen in strast do Helene. Neštetokrat sem stal pred svojo materjo, da bi ji dejal: »Zahlevaj kar hočeš, vse, vse, le tega ne!« V nočeh, ko nisem mogel spati, sem si bil sestavil cel narč, kako bom Karli podaril Veliko Züllo, če bi hotela odstopiti od poroke. Za Heleno in zase sem mislil v Mali Züllo ustvariti lasten dom in se z vsemi silami lotiti dela. S tem narčom sem potlej stopil pred mame-

MIGLIAJ USODE

Po nemškem
izvirniku priredila
R. K.

20. nadaljevanje

»Sodni svetnik se je pravkar odpeljal in ti pošilja poklone,« je dejal Ervin.

Malce je nagnila glavo.

»Pretrudna sem bila po današnjem žalostnem dnevu, a tudi sicer — saj je hotel govoriti prav za prav s teboj!«

»Da, Presenetil me je z novico, tako zelo presenetil, da te moram prositi za nekatera pojasnila. Ali si res vedela za babičino oporoko? In si bila zadovoljna s tako pomembno spremembo?«

»Seveda; natanko se je o vsem z menoj pogovorila in veš, da ji nisem mogla oporekati.«

»Prav, toda denar, ki ga je obrnila po svoje, je bil namenjen vendar tebi in bi bil tvoj tudi brez oporoke, saj si vendar edina naravna dedična. Kaj jo je odvrnilo od tega in napotilo, da zapusti tolikšno imetje meni?«

»Tvojemu Rodensteinu!« je popravila Hana. »Ti sam si imenovan nisi kot dedič in tudi ne smeš razpolagati z zapuščino. Brand ti je menda povedal, da je namenjen denar zgolj in samo za razbremenitev posestva. To darilo bi moral sprejeti kot dokaz babičine neomejene dobrote, ne pa da najprej vprašuješ kako in zakaj!«

»Dobrota? Tvoja babica je bila le strogo pravična; dobrotna pa ni bila — in jaz sem za najinega zakona le prevečkrat omalovaževal njeno nadvlado. Žena njenega kova takih reči ne odpusti — in prav zato mi njeno volilo ne gre v glavo.«

Za njegovimi besedami se je skrivalo nemirno pozvedovanje in njegove oči so se iščoč resnice — z neizgovorjenim in mračnim vprašanjem upirale v njen obraz. Vedela je, da mora to preskušnjo vzdržati. Zakaj če bi zvedel, da je vse to njeno delo, bi zavrnel rešitev, in bi se otepal dediščine. In to je morala po vsaki ceni preprečiti. Zato je navidez malomarno odgovorila:

»Zame je stvar na dlani. Babica je bila rojena Brankov, in ljubila je svojega edinega brata, svojega deda. Rodenstein, kjer se je rodila, ji je zmerom ostal domovina. Zato je popolnoma jasno, da je premožnejši, izvirajoč iz njene domačije, vrnila spet domačiji, da jo obvaruje poloma.«

To je bilo resda zelo verjetno in komaj bi imel človek kaj ugovarjati. Toda iz duše mladega moža se ni dal kar izlepa iztrebiti sum, ki se je bil rino posteljo. Toda njeno stanje se je bilo zaradi razburjenja sprito bližajoče se poroke poslabšalo, zato mi je upadel pogum in je bolj razdvojen in obupen sem taval okoli.

Na srečo ni Karla moje nežnosti prav nič pogrešila. Preveč dela je imela s pripraviljanjem in pohištvom v svojem bodočem domu. Potlej je prišel tisti večer pred poroko. Tedaj me je obšla ona nedopovedljiva stiska, kakršna pozna le tisti, ki ve, da ga bodo obesili in čuli, kako se mu zanka počasi a neizprosnno zadrgava. Nič več nisem mogel vzdržati sredi veselih ljudi v sobi in sem odšel iz hiše takoj, ko se je moj prijatelj Breitenfeld poslovil. A nisem šel domov, ampak sem zavlil v gozd. Mesec je sijal... Natanko sem videl pot in spoznal belo postavo, ki se je počasi utrnila na stranski stezi... Takoj sem vedel, da je to Helena.

Prestrašila se je, kakor sem se prestrašil jaz, ko me je uzrla in me spoznala in ko sem ji ponudil roko. Njene oči so se tedaj bolešno in obupano uprle vame in prav tako sem jo najbrže pogledal tudi jaz. Iznenada sva se zavedela, da ljubiva drug drugega...

Držeč jo za drhtečo roko, sem nemo stopal poleg nje nazaj v nadgozdarno. Zavila sva v uto, kjer je sedla na klop in obraz jokaje skrila v roke, ki jih je bila v popolni onemoglosti vrgla čez mizo. Tudi zdaj nisem spregovoril nobene besede, le eno njenih dolgih kit sem dvignil k ustnicam, nato sem pa hitro odšel s trdnim namenom, da bom še zadnji trenutek pretrgal vez med Karlo in menoj, pa naj stane kar hoče. Vdrl sem v materino sobo, od bolesti in razburjenja sem bil skoraj od pamet, in sem bolnici s tresočim se glasom dejal, da se s Karlo ne morem in nočem poročiti. Vem, da je bilo to brezobzirno, o, vem, a boril sem se za svojo srečo v življenju!

Kako je bilo dalje, veste! Vpričo umirajoče, ki je tako vroče želela, da bi svojo besedo držal, nisem imel več poguma, da bi vztrajal pri svojem. Umirajoča je bila moja mati! Privolil sem celo v poroko ob isti uri. Zavrgel sem se, v strahu, da se bodo oči, ki so bdele nad menoj v mojih otroških letih, zaradi mene v bolj zaprle za vedno. In tako je zmigala moč tiste ure!

Hvalim Boga, da se je Karla po poroki vrnila domov. Tisto uro je ne bi bil mogel prenesti. Ko se je pozneje vsečila v Züllo, sem bil le še človek

prikradel vanjo.

»Hotela je torej najin skupni dom rešiti dolgov,« je menil tiho. »O, če bi bila slutila, da je najina ločitev že sklenjena stvar...«

»To grenko resnico ji je usoda prihranila,« mu je skočila Hana v besedo. »Njej in nama, kakaj hud bi bil boj s to do dna duše pošteno ženo!«

Zdaj se bova morala že še nekaj časa strpeti, saj vendar ne kaže s takimi aferami blati spomin nanjo. Počakajva, da bo čas žalovanja pri kraju; do jeseni! Takrat bo ravno leto dni od najine poroke, pa bova laže vrgla ljudem peska v oči. Dotlej bo tudi že marsikaj pozabljeno, česar ni treba obešati na veliki zvon.

»Kakor želiš! Popolnoma se vdam tvoji volji!«

Ervin je bil izgovoril besedo složitve« prejle le plaho. Menda je celo

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetilolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

upal, da jo bo Hana preslišala, nalašč preslišala, zdaj je pa kar trezno govorila kakor o nečem, kar je pribito in se ne da več spremeniti. Tako, kakor bi govoril sodni svetnik Brand... Vse je bila premislila, vse pretehtala, in moč je le predobro vedel, kaj je še treba »pozabiti!«

Se zmerom je stal poleg nje, kakaj ni ga bila povabila, naj sede. Med molkom, ki je sledil temu pogovoru, sta se oba zagledala nekam v daljo, prav tja v grozde oblake na obzorju.

»Jaz ostanem seveda v Reinecku,« je spet povzela gospa. »Tu moram po babičini smrti še vse urediti, vendar pa zdaj še nihče ne bo izvedel, da ostanem za zmerom v Reinecku. Donnevam, da se ti vrneš v Berlin.«

»Ne, Berlina sem sit do grla, odkar... No, saj si tako brala v časnikih in si menda tudi od strica dobila sporočilo o usodi moje drame.«

»Ni bilo treba, saj sem bila sama

v Berlinu.«

Ervin se je sunkovito zdrnil in jo ves presenečen pogledal.

»Ti, ti si bila sama v Berlinu?«

»Da, bila sem! Babici sem dejala, da moram za dva dni na Rodenstein. To se ji ni čudno zdelo. O predstavi ji pa nisem prav nič povedala, in tako je revica z visokim upanjem odšla na oni svet. Stric mi je priskrbel sobo v hotelu in sedež v gledališču. Koj drugo jutro sem se pa spet vrnila.«

Ervin je še zmerom bolčal vanjo, kakor da bi ne verjel njenim besedam.

»Oprostite!« je naposled izdaval. »To-likšnega zanimanja za svoje delo res nisem pričakoval od tebe. No, potlej veš in si se na lastne oči prepričala, kako je bila drama občinstvu všeč!«

»Da!«

Ervinova roka, ki se je z njo oprljal naslonila klopi, se je krčevito in nehoti atisnila. Doktor Eckard, ki je bil sicer hud kritik, mu je bil za pogrebščino pokazal vsaj nekoliko taktnega sočutja. Skušal ga je celo bodriti in odvrniti od mračnih misli. Njegova zakonska žena ga pa odpravi kar s hladnim pritrdilom...

»Potlej menda razumeš, da me v Berlin prav nič ne vleče,« je mračno povzel. »Nekam se bom zari, najsi bo kamor koli. Morda odidem na kakšno veliko potovanje. Kdaj se vrnem, je tako vseeno. Brand bo lahko jeseni uredil vse, kar bo treba, če mu dam pooblastilo. Težkoč ti seveda ne bom delal. Narobe! Skušal ti bom kolikor mogoče ustreči!«

»Oditelj hočeš?« je v živo zadeta vprašala Hana. »To vendar ne gre, ko je pa za volitve že vse pripravljeno. Ako se poteguješ za očelov mandat, moraš ostati tu!«

»Ne — odstopil bom. Nočem še za nameček pri volitvah pogoreti! Dovolj je ene pogrebščine!«

»Ne boš pogorel sprčo razpoloženja v našem volivnem okrožju,« je odločno pribila mlada gospa.

Ervin je zmignil z rameni.

»Ali si mar tako prepričana?«

»Tako je prepričanje tvojega strica. Premnogokrat sva govorila o tem. Ze v Berlinu!«

»S stricem kajpak, z menoj nisi o tem nikoli govorila,« mu je zdrnilo z jezika. »Se vedel nisem, da se za politiko sploh zanimaš. To mi je popolnoma novo!«

Velike, resne Hanine oči so se str-

GOEDEN DAG

je pozdrav vsakega na Holandskem. Ravno tako je tam kakor v drugih deželah v ustih vsakega

„505 s črto“

novi
odlični
bonbon

505 BONBON EUROPE

Pri nas izdeluje samo „Union“ Zagreb

mo uprle v moža.

»Spočetka sem poskusila. Le spomni se, kako pomilovalen je bil tvoj nasmešek, kako zaničljiv tvoj odgovor: „Otrok, tega ne razumeš. Kvečjemu dolgočasilo bi te — in res še potrebno ni, da si s tem beliš glavo. Pusti to moškimi!“ — Od tistih dob te nisem nikoli več nadlegovala z vprašanji. Nikoli več! Stric Evgen je bil tisti, ki mi je neuki in nesamostojni v življenju, ponudil prijateljsko roko!«

Brankov je molčal. Da, spomnil se je, kako je bil zaničljivo zavrnil vse plahе poskuse svoje žene, da bi se mu duševno približala. Molčala je potlej, res, neprestano molčala! Zdaj je spoznal, kakor že pri marsičem, da se je za njenim molkom skrivalo toliko neizrekljive greukobe... zdaj, ko je bilo že prepozno!

»Ali hočeš res odstopiti?« je iznova začela. »Resno in za gotovo?«

»Resno, pošteno resno! Stric že ve in bo obvestil o tem vodilne stranke. Poskusil sem, kako peklenko vroča so javna tla, pa se bom novih poskusov rajši izognil. Miru se mi hoče!«

»Samo miru? Prej si pa tolikokrat dejal, kako bi te morila pustiti vsakdanost brez želja in ciljev!«

»Prav zato. Prej bo konec, bolje bo!«

»Ervin, strahopetec si!«

»Hana!« je razdraženo vzkipel, toda ona ga je samo mirno in strmo pogledala v oči.

»Strahopeten si in nemožat! Menda te v življenju čaka še kakšna druga naloga mimo obupa!«

Ervin se je odsekano zasmeljal.

»Joj, kako pametno se to sliši! Ali veš, kaj sem pretrpel v poslednjih dneh? Saj sem vendar hotel dati vsem svoje najbolje, najvišje, pa so me izžvižgali, zasmehovali... Napodili so me iz svetišča kakor kakšnega gobavega vsiljivca. Saj so mi vendar dovolj razumljivo in na glas povedali, da sem

da Helena ne bo mogla ne smela izginiti iz Karlina in Jurijevega življenja, kakor sem bila spočetka želela in upala.

Bili so težki, obupni dnevi, ki so ubogemu deklečku pokazali, da se vsak greh na zemlji maščuje in da se je treba v obupu pokoriti zanj. Sam Bog ve, da mi še svoj živ dan ni bilo težje napisati kakšno pismo kakor tisto, ki sem ga prve dni marca pisala Juriju, da Helena mora zahtevati, da pride s Karlo na čisto. Ne zaradi nje, ne, ne samo zaradi nje. Po cele dneve sem nesrečno dekle držala v naročju, ji vlivala poguma in jo skušala tolažiti... Ni in ni hotela več živeti, umreti pa ni mogla.

Jurij je brzojavil, da bo pri priči odpotoval h Karli v Italijo in naj bo Helena mirna, čisto mirna.

Karla je bila v Nerviju in se je počutila čisto dobro. Pripravljala se je že na vrnitev. Pred kratkim mi je namreč pisala in me prosila, naj v Dresdnu poiščem novo kuharico, češ da te, ki je zdaj v Züllo, noče po nobeni ceni več videti, ko se vrne.

Odtlej sva s Heleno pogosto sedeli na starem divanu in priluškovali v daljo. Kadar koli je na vratih zazvonilo, se je dekle zdrnilo, mislilo je, da je prišla brzojavka. Po desetih strahotnih, tesnobnih dneh je brzojavka res prišla:

»Odpotujite pri priči s Heleno v Genovo. Pričakujem vas tam. Hotel Isotta.«

Ali je bilo to dobro ali slabo sporočilo? Nisem vedela, kako naj presodim. Helena je zamišljeno zrla predse, a misel, da pojde proč od tu, ji je vtila novih sil... Samo proč, daleč proč, tako daleč kolikor se da!

Čudovita topla pomladanska noč naju je pozdravila, ko sva 28. marca po dolgi, nepretrgani vožnji izstopili v Genovi. Vrtar hotela Isotta naju je sprejel na postaji. Dejal nama je, da ga je poslal gospod in da naju želi pozdraviti v hotelu.

Kakor bi bil hudo bolan, nama je stopil Jurij naproti v hotelski veži. Helena je osupnila, ko se je zazrla v njegov od bolesti spačeni obraz: Oprla se je na svojo roko in z menoj vred brala brezupnost v njegovih očeh. Samo vrvenje natakarej in tulčenje, vprašanja in pogovori hotelskih uslužbencev z novo došliimi gosti so ji dali moči, da se je obdržala pokonci. V malem salonu je ubožica omedlela. In medtem ko sva se z Jurijem trudila, da bi jo spravila k zavesti, mi je Jurij jecljivo pripovedoval:

Večji tek

Vam bo prinesel tudi večjo moč. Še večji tek pa se zbujata sedaj Vaši koži. Kopljite in sončite se, toda krepite svojo kožo z aktivnim kolesterolinom Solea kreme in čudili se boste.

SOLEA
Milo in krema

ničla, da nič ne umem... Menda bo vendar res!

V njegovih besedah je bilo neskončno grenkebe. Vse, kar je tako dolgo zaklepal vase, se je zdaj sprostiti in njegov siloviti bes je pričal, da ga je res prav v globino zadelo. To ni bilo užaljeno samoljublje; ta mož je bil res izgubil vero vase.

Tudi mlada žena je živo občutila njegovo bol in zdelo se je, da je postal njen glas prizanesljivejši in mehkejši, ko je spet povzela:

»In če je nemara tudi res...« je resno dejala. »Sel si pač po napačni poti. Zato uberi zdaj pravo!«

»Kakšno?«

»To, ki se ti odpira. Ta je resnejša, težja in morda celo višja!«

»Če bi se lahko! Pa ne morem!«

»Lahko — in prav zato moraš!« je energično rekla Hana. »Samo en edini prizor je užgal v tvoji dram: Wulfahrtov govor narodu! Stric Eckard je dejal: Tu je nekaj narobe. Tako govori ljudski tribun današnjega časa, ne pa junak srednjega veka. Morda ima prav, toda v meni se je zganila drugačna misel: Z Wulfahrtovim glasom ni govoril pesnik iz tebe. Ti sam si govoril občinstvu — in občinstvo te je razumelo. Vnelo se je za tvoje besede!«

Ervin je zrl mračno predse. Gole resnice ni bilo vajeno njegovo uho. Strogo in trdo je zvenelo: »Lahko — in prav zato moraš!« a vendar je čutil, da ga neka neslutena sila dviga iz brezna obupa, ki mu je dotlej mrtvil čil voljo in moč. Da ga je dvignila drugačna misel: Z Wulfahrtovim glasom ni govoril pesnik iz tebe. Ti sam si govoril občinstvu — in občinstvo te je razumelo. Vnelo se je za tvoje besede!«

Ervin je zrl mračno predse. Gole resnice ni bilo vajeno njegovo uho. Strogo in trdo je zvenelo: »Lahko — in prav zato moraš!« a vendar je čutil, da ga neka neslutena sila dviga iz brezna obupa, ki mu je dotlej mrtvil čil voljo in moč. Da ga je dvignila drugačna misel: Z Wulfahrtovim glasom ni govoril pesnik iz tebe. Ti sam si govoril občinstvu — in občinstvo te je razumelo. Vnelo se je za tvoje besede!«

»Krivico mi delaš,« je počasi spregovoril. »Nisem strahopeten. Enemu viharju, enemu boju sem se kosil!«

»Dokaži! Saj ti ravno kažem pot v ta boj, temu viharju nasproti. V javnem življenju boš imel obojega dovolj. In zdaj se mi, Ervin, da ti je to na moč potrebno, ako se hočeš prebuditi iz svojih pesniških sanj!«

Brankov ni odgovoril. Da, sanje so pri kraju, njegove ponosne sanje mladosti, toda ali je vredno, da se prebudi in preradi?«

»Jutri pojdem na Rodenstein,« je naposled dejal. »Nekaj dni popolnega miru mi je potrebnih, da napravim sam s seboj obračun.«

Hana je zdajci vnela.

»In potlej boš pisal stricu, da se poslauskemu mandatu ne odrečeš. Vem, da boš! In če se ti bo zahotelo Reinecka, kar pridi! Ogniti se temu med poletjem tako ne bova mogla, zato bi bilo nesmiselno, da bi si svidenja otežavala. Saj se vendar ne poslavljava kakor sovražnika!«

Minila je skoraj cela minuta, preden je odgovoril — in še tedaj je bil njegov odgovor vprašanje.

»Hana — ali se mora v ločiti?«

»Mlada žena se je nehote umaknila korak nazaj, nejevoljna in nekam preplašena.

»Čemu bi premlevala te stvari? Saj sva vendar oba tako sklenila.«

»Obo? Ti si vendar odšla od mene — jaz le poguma nisem imel, da bi te zadržal, Hana,« — v nenadnem ga njo je segel po njeni roki — »nikar, nikar mi ne obračaj hrbta! Saj vem, kaj boš terjala od mene, kaj boš morala terjati od mene... Pripravljen sem... ustregel ti bom!«

V njegovem glasu je spet zazarela iskra vročega in odkritosrčnega čustva kakor tisti večer, ko sta se razšla. Mlada žena je vsa prebledela spričo njegovih besed.

»Odpovedal bi se?«

»Za ceno tvoje vrnitve — da! Besedo ti zastavim, ako želiš!«

»Ne, nečem!« je odgovorila počasi in trdno.

Spustil je njeno roko in stopil korak nazaj.

»Ne?«

»Ne! Ne mogel bi izpolniti obljube, in če bi naposled tudi res zmogel... Ne, nočem moza, ki vem zanj, da je njegovo srce, vsa njegova duša, vdana drugi!«

»In če se motiš?«

»Ervin, prosim te, ne govori več o tem! Njen glas je zvenel udušeno in zmučeno, a vendar na moč odločno.

»Prost si, popolnoma prost. Poišči si svojo srečo in ljubezni tam, kjer ti jo ponujajo. A tudi jaz hočem biti osvobodena zakona, ki je zdaj pred svetom samo še laž, za naju pa neznosna muka. Obljubi mi, da se tega nikoli več ne boš dotaknil in ne boš ne sebe ne mene mučil s stvarmi, ki so že zdavnaj mrtve in jim nič več ne more vdahniti življenja.«

In Ervin je molčal, zakaj vedel je, da predobro, da ima Hana prav. Sprevidel je, da vztraja pri svoji odločitvi. Njegova brezumna strast do lepe Rusinje mu je vzela ženo... Sele zdaj je razumel, kaj je bil izgubil!

XXX

V predmestju Berlina, že precej daleč zunaj, kjer so hiše že redke, se je naselil neki tujec. Pisal se je za Alekseja, bil je ruski Nemec, doma iz Petrograda. Tako je pisalo na policijski prijavnici — in to je bila skoraj vse, kar so ljudje vedeli o njem.

Veliki, sloki mož zarjavelega obraza in snežnobelih las je bil nenavaden pojav v tej okolici, kjer so stanovali

zvečine mali trgovci, uradniki in rokodelci. Hišni stanovalci in sosedje so se mu hoteli sprva z dobrodušno radovednostjo približati. Pozdravljali so ga in ga ogovarjali, toda slehernega zbližanja se je možak tako kratko in odločno otrese, da so ga naposled pustili na miru.

Njegovo stanovanje je bilo skromno: opremljena soba in poleg nje majhna spalnica. Zjutraj si je kuhal sam, obedoval in večerjal je pa v neki bližnji skromni gostilni. Bil je dostojen najemnik, plačeval je redno — in vse je kazalo, da mu ni sile za denar. Domnevali so, da je nekakšen pisatelj, zakaj skoraj ves dan je pisaril, ob urah počitka se je pa potikal po bližnjih gozdovih.

Obiskov skorajda ni imel, le včasih ga je obiskal neki starejši gospod, menda urednik nekega berlinskega dnevnika. Sam je le redkokdaj odhajal v mesto. Prijubljen seveda ni bil, zakaj ljudje so se tihega, zapetega in mračnega moža skorajda bali in so se mu ognili, če so le mogli. Molil pa ni nikogar — in v šestih mesecih, odkar je prebival tu, so se ga bili privadili.

Bilo je nekega milega, malce zastrtega popoldne pozne spomladi. Doktor Eckard je bil prišel k svojemu prijatelju, a ga ni našel doma. Brunold je svoje stanovanje zmerom skrbno zaklepal, kadar je odhajal z doma, zakaj po nobeni ceni ni mogel prenesti radovednega stikanja svoje gospodinjice. Doktor je njegovo navado že poznal, zato se je napolnil v gostilno, da ga tam počaka. Tudi danes je bil tam povedal, kam je odšel.

Gostilna je imela čeden vrtič, obrobjen z mapičami, sredi nje so pa stali evetoci kostanj. Ker je bilo že toplo, so bili na vrtu pogrnili mize — in ko je Eckard to opazil, je kje zavil tja in sedel. Le redkokdaj je bil tako srečen da je bil kakšne četrt ure sam in mu ni bilo treba govoriti, zato se je z užitkom predal samotnemu sanjarjenju. Opazoval je mačko, ki se je sprehajala med mizami, dokler si ni s posebno pozornostjo ogledala njega — edinega gosta.

Doktorju se seveda še sanjalo ni, da bi bil v njegovi neposredni bližini njegov sluga Gundermann. Ta možak je sedel notri v gostilniški sobi, zaprt v pogovor s prejšnjo gospodinjico svojega gospodarja.

»To je pa res prav, gospa Wittichova, da ste spet prišli malo v Berlin pogledat. Bal sem se že, da ste nas popolnoma pozabili!«

»Svojega starejšega prijatelja nikoli ne pozabim,« je odgovorila gospa Wittichova svečano. »Pot ni dolga, vlek ne stane mnogo in gospodinja v tej hiši, tašča mojega sina, mi rada da prenočišče za nekaj dni. To si že lahko privoščim!«

»Menda! Nobene službe več nimate in živite kar kot zasebnica pri svojcih. Srečen kdor lahko!«

»Pošteno sem varčevala in garala dvajset let. Še za dediščino otrokom bo nekaj ostalo. Na rokah me nosijo, to moram reči — samo neznansko dolga je tam zadaj v Uckermarku!«

Moj sin ima lepo službo in pridno ženo, Lenka raste ko dren — in vendar je življenje zmerom enako — ko navita ura... Človeku je hudo, če je varen berlinskega vzdušja. Ves božji dan posedam s prekrizanimi rokami, ko pa ni kaj prijeti in sinovem skromnem gospodinjstvu. Kako je pa kaj pri vas, Gundermann? Pisali ste mi pismo, da bi ga živ krst ne razumel. Pisanje vam pač ne gre izpod rok. Zdar, ko sva pa skupaj, mi pa kar brž povejte, kako živite in kaj počnete!«

Gundermann je globoko zavzdihnil in je obupano skremžil obraz.

»Gospod doktor ima črevesni katar, jaz sem pa tudi že na kraju svojih sil. Če bo šlo tako dalje, naju bo od same jeze že zlojedi vzeli.«

Gospa Wittichova je vsevedno priklimala.

»Ali se ne morete sprijazniti s kakšno drugo gospodinjco? O, saj sem si mislila!«

»S kakšno drugo? Stiri smo že imeli v teh šestih mesecih. Prva je kuhala, da se Bog usmilil, Če ni bilo prismojeno, je bilo pa zasoljeno, v kuhinji je bil pa takšen nered, da se je človeku kar želodec obračal. Naposled se je gospod stogotil in jo je nagual. Druga je imela ženina. Ta je posedal ves dan pri njej in je pohrustal seveda najboljše. V enem tednu sta nam spraznila vso shrambo, Lepega due je prišla potlej policija — o, kolikšna sramota! — in je odpeljala čednost-

nega ženina zaradi latvine, kuharico pa zaradi sokrivde.«

»In to se je zgodilo v našem stanovanju? Za pet ran božjih, človek bi se od sramote v zemljo vdril!«

»Sram me je bilo kar za tri skupaj! Pa ni nič pomagalo. No, naposled smo dobili tretjo! Ta, ta je bila pa 'historična', kakor vi pravite. Bog varuj, da bi ji kdo kaj rekel! Precej je dobila živčni napad; nekoč se je je lotila pravcata božjast, ko se je gospod zadrl nanjo. Tako smo se je vsaj na lepem znebili; poslali smo jo v bolnišnico. Zdar imamo pa takšno, da...«

Gundermannu je kar zastala beseda.

»Kakšno? Kakšna je četrt?«

»Ta se hoče pa poročiti z nami!« je obupano vzkliknil Gundermann.

»Kaj? Kar z obema hkratu?«

»Ne. Gospod doktor bi ji bil seveda ljubši. Zmerom se je sukala in smukala okoli njega, dokler je ni naposled spregledal in ji pošteno povedal svoje mnenje. Zdar pa hoče po vsaki ceni mene!«

»Nu, to je pa zgolj od vas odvisno!«

»Sam Bog naj me obvaruje tega babjega zlodja! Saj se nočem ženiti, a ta ženščina sili noč in dan vame. Doktor je rekel, da me pri priči napodi, ako se zagledam v to gos. Toda la ženska je pravi hudič, ta vse doseže, če hoče...«

Gospa Wittichova je poslušala s pritenim zmagoslavjem. Zavedala se je, da je poslano maščevana, toda spričo nameravanega aletata na svobodo njenega starega hišnega tovariša jo je pa vendar popadel bes.

»In vi, Gundermann, bi se kar tako menili nič tebi nič oženili s to nesramno osebo? Sram vas bodi, stokrat sram! Bodite vendar mož in se poslavite po robu!«

Ves obupan je zmajal z glavo.

Most se ni podrli...

Napisal F. Wallisch

Frank je planil iz sna. Ali ni nekdo odpiral vrata? Preden je pomislil, da bi prižgal luč, je zgrabil za samokres. In spet tisti čudni šum pred vrati. Odkar mu je bil plaz kamenja ubil psa, je živel Frank čisto sam v tej gorski puščavi.

»Hej, kdo je zunaj?« je zaklical.

»Tak odprite vendar že, človek božji!« je zarobantil bas izza vrat.

Frank je spoznal pismonošo, ki mu je enkrat od dvakrat na mesec prinesel novice od Helene. A le kaj hoče zdaj, sredi noči?

Frank je prižgal svečo, zazelhal, vstal in odprl.

»Nič kaj prijetno ni ob taki uri lesti sem gor k vam,« je godrnjal pismonoša. »Za las je manjkalo, da si nisem vseh kosti polomil. Stiri ure sem si moral pri potoku hladiti gležnje, preden sem mogel dalje. Le kaj je treba, da vam pišejo tudi ekspresna pisma, človek božji!«

Bili sta dve pismi hkrati.

»V omari je slanina, kruh in whiskey,« je dejal Frank in raztrgal ovoj pisma, ki je na n'em spoznal Helenino pisavo.

»Ljubi moj!«

Vendarle sem dobila dopust in razen tega mi je teta Dorothy odinila sto dolarjev. Takoj sem si izposodila Bessyn avtomobil. V petek bom pri tebi. Morebiti mi prideš kosček poti naproti, ob devetih zjutraj bom prišla čez Medvedji most. Neskončno srečna Tvoja Helena.«

Frank od blaženosti ni vedel, kaj bi počel. Stlačil je pismonošo v žep celo prekažno jelenovo stegno.

»Hvala, gospod, hvala. Najbrže so v pismih dobre novice?«

»V pismih?«

Frank je bil na drugo pismo čisto pozabil. Počasi ga je odprl.

»Ljubi Frank!«

Sporočam vam, da je zadnja povodenj izpodkopala Medvedji most čez reko Silver. Most sicer še stoji, a niti miši ne bi mogel več držati. Zal bom šele prihodnji teden dobil ljudi, da bom stvar uredil. Pohitel sem, da vas o tem čimprej obvestim, kajti v tem času bi bili vi edini, ki bi utegnili iti čez ta most. Iskrene pozdrave O'Neill, inženir.«

Koliko je ura? Tri zjutraj. Do Medvedjega mostu je dobrih štirideset

Sonce je iz dneva v dan silnejše!

Zato se zahteva vsak dan več od Vaše kože. Mislite pravočasno na nujno potrebno nego kože z NIVEO! - Samo NIVEA vsebuje Eucerit. NIVEA krepi kožo in dela tudi Vašo kožo odpornejšo proti vedno močnejšim sončnim žarkom in ji da svež videz.

radijskega orkestra ■ 13.00: Napovedi, poročila ■ 13.20: Pisana trata ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.30: Šramel ■ 18.15: Skrivnost svetle maše ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Fantazija ■ 20.00: Koncert Slovenskega vokalnega kvinteta in radijskega orkestra ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Plošče ■ Konec ob 23. uri.

PETEK 17. JUNIJA

12.00: Slovenska pesem ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Radijski orkester ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Žena in narodno delo ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: O mladinskem taboru v Ljubljani ■ 20.00: Operetna glasba ■ 21.10: Ljubljanski godalni kvartet ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.30: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.

SOBOTA 18. JUNIJA

12.00: Pisan spored ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Pisan spored ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Dolenjska mesta v dobi čitalnic ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Pregled sporeda ■ 20.00: O zunanjih politiki ■ 20.30: Kako je brusil železnikarjev »Brus« ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

NEDELJA 19. JUNIJA

8.00: Čelo in klavir ■ 9.00: Napovedi, poročila ■ 9.15: Plošče ■ 10.00: Verski govor ■ 10.15: Staroslovenska maša ■ 11.00: Otroška ura ■ 11.30: Plošče ■ 12.00: Kmečki trio ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Koncert radijskega orkestra ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.30: Opera glasba ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Plošče ■ 20.00: Kantata o šahu ■ 20.45: Koncert radijskega orkestra ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Vsakemu nekaj ■ Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 20. JUNIJA

12.00: Vojaške godbe igrajo ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Razni pevski zbori ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Pester spored radijskega orkestra ■ 18.40: Ladjedelnice ob slov. obali Jadrana ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Koncert radijskega orkestra ■ 21.15: Prenos iz Prage ■ 21.55: Napovedi, poročila ■ Konec ob 23. uri.

TOREK 21. JUNIJA

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Vesel koncert radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Koncert radijskega orkestra ■ 18.40: Ljubljanski št. Jakob od Valvazorja do Plečnika ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Napake pri vzgoji mladine ■ 19.50: Zabavni kotiček ■ 20.00: Plošče ■ 20.15: Radijski komorni zbor ■ 21.10: Ura češke klavirske glasbe ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Koncert radijskega orkestra ■ Konec ob 23. uri.

SREDA 22. JUNIJA

12.00: Znae pevke ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Koncert na wurliskih orglah ■ Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Plošče ■ 18.20: Mladinska ura ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Šahovski kotiček ■ 20.00: Plošče ■ 20.15: Rezervirano za prenos ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Salonski kvartet ■ Konec ob 23. uri.

Radio Ljubljana

od 16. do 22. junija 1938.

ČETRTEK 16. JUNIJA

8.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice ■ 9.00: Verski govor ■ 9.15: Prenos blagoslova stolne procesije ■ 9.30: Napovedi, poročila ■ 9.45: Slavna glasba ■ 10.00: Koncert ■ 11.00: Otroška ura ■ 11.30: Koncert

FR. P. ZAJEC
IZPRASAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA - STARI TRGO
Velika izbira vseh vrstnih naočnikov, povečevalnih stekel, daljnogledov, toplomerov, barometrov, barotermometrov, hygrometrov itd. — Raznovrstne ure, zlatinina in srebrnina. — Ceniki brezplačno

NAJBOLJŠI NAKUP
oblek, perila, vetrnih suknjičev itd.
nudi za vsakogar
Presker
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

Gospodarji!

Uporaba »Pekka« in »Osana« prinaša zanesljiv uspeh in veliko korist.

Prašiči hitreje rastejo in se hitreje rede, so odporni proti boleznim, rahitis izgine — več žro.

Krave dajejo na dan 2—7 litrov več mleka, pridobe na teži, bolj žro — rahitis izgine.

Teleta hitreje rastejo in se bolj rede, dobe bleščečo dlako in odpornost proti boleznim in so na pogled lepša.

Zajci hitreje rastejo in se bolj rede, dlaka jim bolj raste, odpornost proti boleznim, se v večjem številu množe.

Perutnina hitreje napreduje, nosi več jajc, postaja odporna proti boleznim.

Brezplačna navodila daje: »KASTE« d. d., Zagreb 6.